

Jau divas nedēļas Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā sāpju mazināšanai sievietes var izmantot slāpekļa oksidulu jeb smieklu gāzi.

→ 3. lpp.

Līvijas Rezevskas muzejā trīs izstādes, kuru autori ir Muzikantu ģimene: tēlnieki un gleznotāji Ieva, Tālvāldis un dēls, topošais mākslinieks Emīls Kristiāns.

Kuldīgas mākslinieku rezidencē Pils ielā – Leipcigas pleijliste un Viesmīlība.

→ 4. lpp.

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Kurzemnieks

Nr. 78

(11 460)

Cena

0,68 eiro

Piektdiena, 2019. gada 12. jūlijs

PAR VIENU GRAUSTU MAZĀK.

Turlavas pagasta Ķikuros jauc dzīvojamo māju.

→ 3. lpp.

Skrundas klētes apcirkņi pildās

Biedrības Skrundas klēte valdes pārstāve Zane Eglīte stāsta, ka novada mājražotāju produkcija ir daudzveidīga un interese par to pieaug.

Nu mums beidzot ir vieta, kurā apskatīt, aptaustīt un iegādāties savu mājražotāju darinājumus, – tā bieži dzirdams biedrības *Skrundas klēte* nesen atvērtais veikaliņš. Piedāvājums augstu novērtēts pasākuma *Novgaršo Latviju Kurzemē* konkursā *Tautas garša*.

Skrundas klētē ir vietējo mājražotāju un amatnieku daudzveidīgie piedāvājumi: keramika, rotaslietas, koka izstrādājumi, bērnu drēbītes, metālkalumi, dizaina un citas lietas, kā arī izslavētās sēnes šitaki no Rudbārziem, sukādes un dārzeņu konservi. Biedrības valdes pārstāve Zane Eglīte stāsta, ka labu laiku briedusi ideja mazos novada uzņēmējus

apvienot – to ir vairāk nekā 420. „Biedrībā iestājusies tikai neliela daļa, tāpēc aicinām pievienoties, jo kopā vairāk iespēju laist savus ražojumus pasaulē,” saka Z. Eglīte. „Daudziem tas ir mudinājums savu saimniecisko darbību reģistrēt Valsts ieņēmumu dienestā. Pašreiz cilvēki šeit meklē dāvanas un Skrundas suvenīrus. Vēl nevaram nodrošināt uzglabāšanu pārtikai, kurai īss realizācijas termiņš, bet par to tiek domāts. Interesanti, ka ēdamās lietas gatavo lielākoties vīrieši, bet sievietes vairāk strādā ar tehniskiem līdzekļiem. Pamazām paplašināties, lai sortiments būtu daudzveidīgs. Tie var būt arī viena veida izstrādājumi,

piemēram, sukādes, ko pie mums ražo vairāki, taču katrai produkcijai ir sava izcilā garša.”

Skrundas klētē algotu darbinieku nav – pēc brīvprātības principa strādā paši biedri. Līdz šim pircēju lielākā daļa bijusi vietējie, bet arvien vairāk durvis sāk vērt tūristi, tostarp no Lietuvas, Anglijas, Austrālijas. *Skrundas klēte* atrodas izdevīgā vietā: pie tirgus un autoostas Liepājas–Rīgas šosejas malā.

Biedrība dibināta arī tūrisma veicināšanai, tāpēc blakus veikaliņam tiek iekārtots un drīzumā tiks atvērts pašvaldības tūrisma informācijas centrs – arī ar *Skrundas klēti* zīmolu.

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

Latvijas Sarkanā Krusta fizikālās terapijas māsiņa

RUDĪTE PRANČA palīdzējusi daudziem.

→ 6. lpp.

ĀRZEMNIEKI KULDĪGĀ.

Ko viņi te meklē? Un vai atrod?

→ 5. lpp.

Pirmdien, 15. jūlijā:

- Dzīrēs Kuldīgā daudz jauna.
- Ēdoles pils kafejnīca *Pilskrogs*.
- Kristīne Afanasjeva kultūrā līdz ausīm.
- No preses vēstures: izdevēji Jevlampjevi.
- Ciemos pie žemaišiem.

Pielikumā NOVADI ROK DZIĻĀK: administratīvi teritoriālā, izglītības un veselības aprūpes reforma. Meklējiet iekšlapās!

REDZĒJUMS

Ne jau tūristu dēļ

Man nav iebildumu, ka līdz ar aktīvo tūrisma sezonu augu dienu pa Kuldīgas ielām klīst dažādās mēlēs runājoši ļaudis ar mugursomām, fotografē atjaunotas un nolupušas seno ēku fasādes, veco durvju rokturus, kas šur tur vēl saglabājušies, klaiņojošus kaķus un latvānus, kas gan mazumā neiet, kā arī citus mūsu pilsētai raksturīgus elementus.

Kopš Jelgavas ielas rekonstrukcijas sākuma jau pierasts, ka *Ludim* (tūristu vilcieniņam) nelielā Annas iela nu kļuvusi par ātrumposmu, lai pēc tam pasažierus kārtīgi izdrebinātu uz Rumbas ielas bruģakmeņiem. Citiem nepatīk, bet, manuprāt, tūristi ne tikai dod materiālu pienesumu paš-

„Tūrisms Kuldīgā ir kā atslēgas vārds, kas reizēm izsauc negatīvu rezonansi.”

valdībai un uzņēmējiem, bet arī uzspīd kā saules stariņš daždien šķietami drūmajā vidē. Nāk pretī un smaida. No kaimiņa lielākoties var sagaidīt vien nosūdzēšanu pašvaldības policijai par nepoļautajiem latvāņiem vai peļu medniekiem, kuri ārpus savas mājas klīst pa koplietošanas pagalmiem, bet iebrāucējiem tādas ainiņas

Daina Tafelberga,
tālr. 63350563,
daina.tafelberga@kurzemnieks.lv

šķiet pat patīkamas, ja reiz tiek iemūžinātas fotogrāfijās. Dažu labu kuldīdznieku tas *Ludis besī*, jo mājas rīb. Nevar arī to trako vilcieniņu apdzīt, īpaši šaurajās vecpilsētas ielās, kur atļautais ātrums ir 30 km/h. Tajā pašā laikā novērots, ka braucēju ir gana. Tak jau laikam atkal svešinieki, kuriem tā kratīšanās par bruģi dikti patīk.

Tūrisms Kuldīgā ir kā atslēgas vārds, kas reizēm izsauc negatīvu rezonansi. Nē, tūristiem jau nav ne vainas, ja vien viņi ikdienas steigā neaizkavē ar ceļa taujāšanu, vienalga – latviešu vai svešā mēlē. Pārmests tiek pašvaldībai, ka tā nedomā par vietējiem – kā padomju laikos uzpucē vizītkarti, nokrāsojot fasādi, bet, kas notiek aiz tās, lai paliek Dieva ziņā.

Vietnē www.visit.kuldiga.com izskatīju sadaļu *Ko redzēt?*, bet Veckuldīgas pilskalnu neatradu ne dabas, ne kultūrvēstures, ne aktīvās atpūtas piedāvājumā. (Turlavas Kundu pilskalns gan bija pat vairākās vietās.) Tiešām, tur taču nav ne vēsts no savulaik lielākā un labāk nostiprinātā pilskalna senajā kuršu zemē Bandavā, ko cēlis pats valdnieks Lamekins. Un arī nekā jauna, ievērtības cienīga nav, ja neskaita vietējo izdemolētās atpūtas vietas, ko pašvaldība ierīkoja pirms vairāk nekā desmit gadiem, un arī atkritumus, ko saveduši... ne jau tūristi.

Bez kā jūs ikdienā visvairāk nevarētu iztikt?

Telefona – 2
TV – 1
Elektrības – 71

Automašīnas – 8
Sportošanas – 8
Draugiem – 2

Darba – 14
Cits variants – 13

(No aptaujas www.kurzemnieks.lv.)

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Cik daudz zināt par novadu reformu? Ko par to domājat?

Agnija Ķīģele, strādā sabiedriskajā ēdināšanā: – Neiedziļinos, esmu tikai kaut ko padzirdējusi. Varbūt tā arī labāk, ka apvieno lielākos novados, jo mazie novadiņi diži apdzīvoti nav – mājas stāv pustukšas. Ja apvienos, varbūt mazākos miestos nebūs tik briesmīgi. Ja būtu jābalso, es drīzāk balsotu par apvienošanu.

Ilga Petrevica, pensionāre: – Es par novadu reformu visu zinu, bet, atklāti sakot, to neatbalstu – krīt uz nerviem. Attālākos nostūros dzīvojošie jau tā apdalīti. Tur grūti kaut ko kārtot caur internetu, tad būs vēl grūtāk. Tiem, kuri dzīvo centrā, jau būs labi. Labāk būtu, ja nepievienotu. Agrāk katra pašvaldība cīnījās par sevi, katrs iedzīvotājs tā, kā jau ir. Es savu pārliecību nevēlos mainīt. Tagad dzīvoju Kuldīgā, agrāk – laukos, bet zinu, kā tur ir.

Līga Rubene, ķīmiķe no Jelgavas: – Kaut kas jāmaina, lai arī tas, iespējams, ietekmēs vēsturiskos centrus un daudziem tas var nepatikt. Noteikti jāizvēlas racionālākais modelis. Lielās pilsētas novadu reforma neiespējama. Grūtāk ir attālās vietās. Pati nāku no Piebalgas puses. Bijām Cēsu rajonā, un spēcīgi jūtama atšķirība, kopš kļuvām par atsevišķu Piebalgas novadu. Dažus jautājumus varēja nokārtot tuvāk. Tomēr bez reformām neiztikt, lai dabūtu labāku līmeni.

Andris Zernevis, ziedu tirgotājs: – Mazos novadus, domāju, nav slikti, ka pievieno. Novadam būs viens pasta indekss. Bet es pats par to nebalsoju, jo balsošanai nav nekādas jēgas. Vienīgais, ko tā dod: ka te ir smuks bruģītis, viss skaisti iekārtots. Noteikti visu Kuldīgu bruģētu uztaisīs.

Valērijs Kļeščovs, pensionārs: – Pirmo reizi dzirdu. Domāju, ka ideja par Kuldīgas novada pievienošanu Talsu novadam neietu cauri, bet mazos pievienot Kuldīgai, piemēram, Skrundū, – kāpēc ne? Tā jau maza vieta. Nav jau laukos to cilvēku. Ja pievienos, kas tad pēkšņi parādīsies? Kamēr nav darba vietu, teritoriālā reforma neko dižu nomainīs. Daudz atkarīgs no tā, kāda ir pārvalde.

Aivars Pulturs, kravas automašīnas vadītājs: – Zinu tikai to, ka nekā prātīga tur nebūs. Esmu no Aizputes – būs tas pats Liepājas rajons atkal. Mums būs vēl sliktāk, un parausim līdzī arī to lielo pilsētu. Nebūs naudas būvniecībai, remontam. Viens otrs novads jau tāpat par lielu. Un tie, kas bija nomalītes, joprojām ir nomalītes.

Elīna Elza Kļava, Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

LASĪTĀJS SATRAUKTS

Kuldīgas pilskalns brēc pēc uzmanības

Kuldīdzniece Elīza interesējas, kas apsaimnieko Veckuldīgas pilskalnu, jo šī vēsturiskā vieta pie Ventas sen nav kopta un ir pārvērsta par izgāztuvi.

KAUNS SKATĪTIES!

„Visu gadu ik nedēļas nogali es tur skrienu vai pastaigājos, jo tā ir skaista un enerģētiska vieta ar dabas klātbūtni, tur sākas mežs,” redakcijai raksta kuldīdzniece. „Ļoti labi esmu novērojusi, kas tur notiek. Sāpīgi redzēt, ka pašvaldība šo pasakaini skaisto, senatnīgo un mums nozīmīgo vietu galīgi aizmirsusi. Katrs tur var darīt, ko grib! Abas miskastes jau pāris mēnešus nav tīrītas un plīst pa vilēm. Atkritumi nosviesti turpat zemē. Pudeles, bundžas u.c. druzas tiek sviestas no kraujas lejā tajā vietā, kur, no pilsētas braucot, zemes ceļš nošķiras pa labi uz pilskalnu. Tur arī kādi miskastes maisi izgāzti. Tāda pati nekārtība ugunsкура vietās gan lejā, gan augšā. Pastaigājoties vienmēr pa ceļam atkritumus savācu, jo nevaru izturēt plastmasa maisiņus un pudeles, kas ir tik kaitīgi videi,

bet neko tas daudz nemaina. Stāvlaukums vispār krimināls – kauns! Vajag atjaunot stendu un to sētiņu, kas vietām izgāzusies.”

AICINA DOMĀT PAR VIDĪ

Elīza rosina pašvaldību biežāk paskatīties, kas pilskalnā notiek, ierīkot vairāk atkritumu urnu un tās iztukšot, kā arī izlikt informāciju, ka mest zemē aizliegts un pamācīt pret dabu izturēties saudzīgi. „Un tualeti vajag kā ārzemēs, neaizmirstot to regulāri tīrīt. Nevaru mierīgi noraudzīties un priecāties par Ventmalu, kur tikai dažus kilometrus tālāk pilsētas virzienā viss tiek pucēts tūristiem par godu, ja te paveras pavisam cits skats! Var jau teikt, ka nav jēgas te neko darīt, jo makšķernieki visu noposta. Ja regulāri apskatītu un izvietotu zīmes, izrādītu, ka pašvaldībai nav vienalga, arī apmeklētāji padomātu par kārtību. Pilskalns kļūst aizvien populārāka vieta ne tikai makšķerniekiem vien, arī citi te nāk atpūsties, tāpēc pašvaldībai jāpārdomā par saviem īpašumiem, vidi un iedzīvotājiem, ne tikai par tūristiem.”

PAŠVALDĪBA DARA UN DARĪS

Atbild Kuldīgas novada domes vides speciāliste Dace Jansone: „Pilskalnu apsaimnieko *Kuldīgas komunālie pakalpojumi*. Sētniece teritoriju tīra vienreiz nedēļā. Iespēju robežās tur jau ir atkritumu urnas, taču uzņēmums lems par papildu urnām. Arī pašvaldības policija katru dienu reidā dodas uz šo teritoriju. Jau tuvākajā laikā tiks izvietotas zīmes *Ko atnesi, to aiznes!* līdzīgi, kā tas ir abās pastaigu takās.

Pilskalns ietilpst īpaši aizsargājamajā dabas teritorijā *Ventas ieleja*, kā arī ir valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis *Veckuldīgas pilskalns ar senpilsētu*. 2006. gadā pašvaldība realizēja projektu par ekotūrisma infrastruktūru: tika ierīkota dabas taka, ugunsкура vietas, stendi, stāvvietas, skatu tornis. Tehniski sliktā stāvoklā dēļ skatu tornis tika nojaukts, bet kāpnes pilskalna teritorijā 45 m garumā, kā arī atpūtas vieta atjaunota 2016. gadā. Šogad ielānots remontēt stāvlaukumu un tiltiņu pār Krāčupīti. No drošības un demolēšanas viedokļa šo vietu vajadzētu uzmanīt vairāk.”

Daina Tafelberga

Ja pamanāt ko interesantu, nofotografējiet un sūtiet: redakcija@kurzemnieks.lv.

LASĪTĀJS NEIZPRATNĒ

Acu pilieni drīz būšot

Kāds Kurzemnieka lasītājs, kurš sirgst ar glaukomu, sūdzēja bēdas, ka aptiekās vairs nav nopērkami acu pilieni Azarga.

Vīrietis tos lieto jau daudzus gadus un ir pārliecināts, ka tie dod vislabāko efektu. Apstaigājis visas Kuldīgas aptiekas, zvanījis uz Ventspili un Skrundū. Visur teikts, ka zāles neesot atrodamas pat vairumtirgotāju noliktavās.

Zāļu valsts aģentūras sabiedrisko attiecību speciāliste Evija Rimšāne atbild, ka šis medikaments Latvijas tirgum tiks

piegādāts, sākot ar 22. jūliju: „Saskaņā ar mūsu informāciju acu pilieni *Azarga* (10 mg/ml +5mg/ml suspensija) ir reģistrēti Latvijas Zāļu reģistrā. Kopš 9. jūlija piegādē ir pārtraukums, bet pēc zāļu ražotāja pārstāvja ziņām tā tiks atjaunota. Aicinām pacientu par piemērotu terapiju konsultēties ar ģimenes vai ārstējošo ārstu, jo Latvijas Zāļu reģistrā ir arī citi acu pilieni, kuros ir tādas pašas aktīvās vielas. Ar ārstu vai farmaceitu vajag konsultēties pirms jebkura medikamenta lietošanas.”

PABĒDA

Nepatīk apstādījumi

Kuldīdznieks Sergejs redakcijā izteica viedokli, ka Kuldīgā apbraucamajos apļos pie *Rimi* un *Ventspils* ielā neesot skaisti apstādījumi. „Saldū, Talsos gan ir ļoti skaisti – košas puķes dažādās krāsās. Bet mums viss pelēks, vienveidīgs un neizteiksmīgs,” viņš uzskata.

Par vienu graustu mazāk

Šonedēļ Turlavas pagasta Ķikuros igauņu uzņēmuma *Fixdem Eesti* filiāle Latvijā nojauc dzīvojamo māju Ezera ielā 6.

Pārvaldes vadītājs Mārcis Brantevics pastāstīja, ka kolhoza laikā celtajā ēkā agrāk cilvēki dzīvojuši, bet, kad kolhozs izjuka, ēka kļuvis tukša, lai gan apdzīvojama. Paši vietējie to pamazām izdemolējuši. „Mēs no šī grausta esam mēģinājuši tikt vaļā vairākkārt. Kad viena firma Laidos nojauc ēku pa paneļiem, bija doma sadarboties arī ar mums, bet nesanāca, jo uzņēmējs pazuda. Vēl pirms teritoriālās reformas, kad viss Turlavas pagasta budžets bija ap 100 000 latu, mājas nojaukšana izmaksātu 14 000. Šī summa mums nebija pieņemama. Tagad par to maksās novada pašvaldība. Izmaksas ir 17 800 eiro plus PVN,” skaidro M. Brantevics.

Pēc tam, kad firma darbu beigs, mājas vietā palikšot ar zāli apsēts, līdzens laukums, jo *Fixdem Eesti* nojauc arī pagraba konstrukcijas. „Būtu jau labi, ja tur varētu uzcelt citām mājām tik vajadzīgos šķūņus, bet šobrīd tas nav iespējams,” tā pārvaldnieks.

Kuldīgas attīstības aģentūras projektu vadītāja Velga Siliņa pastāstīja, ka ar igauņu firmu pirmā sadarbība izdevusies tad, kad pilsētā nojauktas ēkas Jelgavas ielas malā. Arī šoreiz izskatās, ka darbs tiks paveikts termiņā.

Uzņēmumam pašlaik ne Kuldīgas, ne Skrundas, ne Alsungas novadā citu pasūtījumu nav, kaut tas labprāt piedalītos konkursos par

Igaunijas uzņēmuma *Fixdem Eesti* Latvijas filiāles darbinieki otrdien sāka nojauc daudzdzīvokļu māju Ķikuros. Drīz būvgruži tiks aizvākti, un šeit būs līdzena vieta.

tiesībām sakārtot vēl kādu degradētu vietu. Filiāles direktors Normunds Salmiņš sacīja, ka *Fixdem*

Eesti strādā visā Latvijā un darba pietiekot. Būvgruži tiek pārstrādāti otrreizējai izmantošanai.

Inguna Spuleniece
Jēkaba Aleksandra
Krūmiņa foto

Dzemdībās – smieklu gāze

Jau divas nedēļas Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā sāpju mazināšanai sievietes var izmantot slāpekļa oksidulu jeb smieklu gāzi.

Ielpojot tā atslābina, nomāc bailes un palīdz mazināt sāpes. Topošā māmiņa sajūt nelielu reibumu. Sāds dzemdību atsāpīnāšanas veids citviet Latvijā jau tiek izmantots, tas iecienīts Ziemeļeiropā. „Tas mums ir nākamais solis – sniegt pacientēm papildu pakalpojumu un dzemdības atsāpīnāt ar tautā saukto smieklu gāzi,” stāsta nodaļas vadītāja Natālija Gailīte. „Šis aparāts pagaidām darbojas testa variantā, bet plānojam obligāti tādu iegādāties, jo atsāpīnāšana dzemdniecībā ir ļoti, ļoti svarīga. Tas ietekmē kontaktu ar māti, arī bērna labsajūtu, un tajā vienmēr esam ieinteresēti,” saka N. Gailīte.

Iekārtas izmēģinājuma laikā konkrēta pakalpojuma cena vēl nav noteikta, bet tas būs par maksu. Citviet Latvijā tā svārstās no 50 līdz 80 eiro.

Iekārtu piegādājusi gāzu un iekārtu kompānija *AGA*. Tās pārstāve Iveta Stāraste piebilda: „Labi, ka sievietei ir izvēle, jo slikti tad, ja

Jau tagad Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā sievietes var izvēlēties papildu pakalpojumu – atsāpīnāšanu ar smieklu gāzi. Pēc nodaļas vadītājas Natālijas Gailītes (pa kreisi) intereses šādu iekārtu izmēģinājumam piegādājusi uzņēmuma *AGA* pārstāve Iveta Stāraste (pa labi).

viņa ir gatava maksāt, bet tāda pakalpojuma nav. Šī iekārta atsāpina un nomierina ļoti vienkāršā, vieglā un nekaitīgā veidā. Tā atslābina, un sievietē var koncentrēties uz elpošanu un dzemdībām, nevis uz sāpēm. Tajā pašā laikā dzemdības ir dabīgas – to gaita netiek mainīta,

un sieviete saglabā kontroli. Tas nekaitē ne māmiņai, ne bērniņam, jo gāzu maisījumā liels procents ir skābeklis, tātad elpošana vēl tiek ar to bagātināta.”

Antras Grinbergas teksts un foto

VALSTS POLICIJA ZIŅO

Lieto viltotu naudu, uzbrūk policistam

No 4. līdz 11. jūlijam Valsts policijas Kuldīgas iecirknī reģistrēti 92 notikumi, un tas ir ievērojami vairāk nekā parasti. Sākti 19 kriminālprocesi.

Iecirkņa priekšnieks Normunds Aleckis stāsta, ka trīs kriminālprocesi ir par darījumiem ar viltotu naudu – ar desmit eiro banknotēm.

Vēl kriminālprocess sākts par uzbrukumu policijas darbiniekam pasākumā *Grandiozā nakts Kuldīgā*. Tad arī pārbaudīts, vai nenotiek nelikumīga narkotisko vielu aprīte, un pie sešām personām tās atrastas.

62 protokoli uzrakstīti par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpu-

miem, 14 – par citiem, lielākoties par atrašanos sabiedriskā vietā alkohola reibumā. Nelielā daudzumā izņemtas nelikumīgi glabātas akcizētas preces.

Sabiedriskās vietās pārbaudot autortiesību ievērošanu, konstatēts pārkāpums – mūzika atskaņota bez licences.

Inventāra iegādi neatbalsta

Kuldīgas novada domes sporta komisijas sēdē izskatīti trīs iesniegumi: divos lūgts atbalstīt dalību sacensībās, vienā – līdzfinansēt sporta ieroču iegādi.

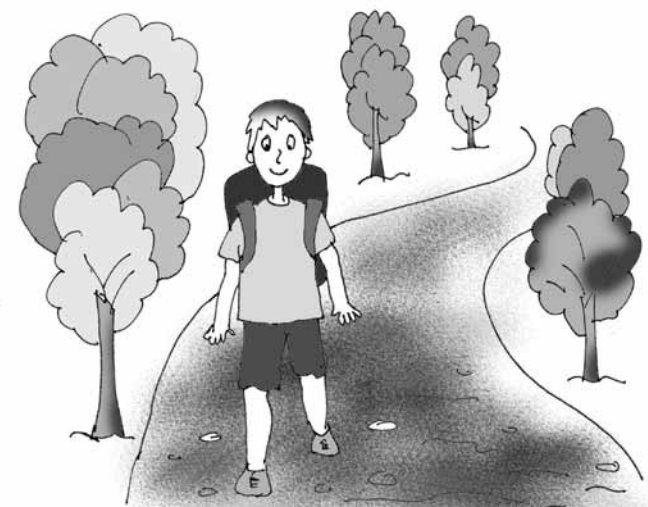
Lūgumu par sporta ieroci iesniedzis šāvējs Valdis Kalējs, kurš no kāda Vācijas ražotāja saņēmis piedāvājumu 12 tūkstošus vērtu stenda šaušanas ieroci iegādāties ar 50% atlaidi. Apmaiņā pret to viņam šī kompānija būtu jāreklamē nozīmīgās pasaules sacensībās, kurās viņš startē. Sportists kā nepieciešamus norādījis 5800 eiro, lūdzot pašvaldību segt vismaz daļu.

Taču komisija lūgumu noraidīja. Kā arguments tika minēts visu sportistu atbalstam atlikusī nauda – līdz gada beigām ap 1200 eiro, kas paredzēti sportistiem, kuri startēs starptautiskās sacensībās. Neesot arī pieredzes atbalstīt inventāra iegādi individuāliem sportistiem, jo tad arī citi varētu to prasīt.

Komisija daļēji atbalstīja divus lūgumus. Kristapam Bērziņam piešķirti 150 eiro daļējai ceļa izdevumu segšanai, dodoties uz Šveici, kur notika Eiropas kalnu skriešanas čempionāts. Savukārt Ludmilai Jocei piešķirti 100 eiro dalībai Eiropas vieglatlētikas čempionātā veterāniem septembrī Itālijā, Venēcijā. Šie lēmumi vēl jāapstiprina finanšu komitejai.

Antra Grinberga

NUMURA CITĀTS

„Ceļi jums patiešām labi. Vai nu jums maz tūristu, kas tos izbraukā, vai laba valdība,” spriež čehu tūrists Kuldīgā. Arī meitenes no Šveices, kuras ceļo ar divriteņiem, uzskata: „Jums ir ļoti labi un jauni ceļi – viegli un patīkami braukt.”

Trīs personālizstādes vienuviet

Līvijas Rezevskas izstāžu zālē Kuldīgā šonedēļ durvis vērušas trīs izstādes, kuru autori ir Muzikantu ģimene: tēlnieki un gleznotāji Ieva, Tālvāldis un viņu dēls, topošais mākslinieks Emīls Kristiāns.

Vecāki ir Baldones mākslas skolas dibinātāji un pedagogi, Tālvāldis šo mācību iestādi vada jau 30 gadu.

VĒRTĪBA IR CILVĒKS

„Nodarbojamies katrs ar kaut ko savu, bet visi kopā – ar mākslu,” stāsta Tālvāldis. „Mēs ar Ievu esam tēlnieki. Viņas izstāde *Latvija. Gadalaiki* ir cikls, kas veltīts Latvijai. Tā ir simboliska, jo lielākā vērtība ir cilvēki. Ievai ļoti rūp tas, ka viņi brauc prom. Šeit notur mīlestība pret Latviju.

Ieva portretus gleznējusi lielus, jo katrs cilvēks ir svarīgs. Cikls ir kā cilvēka mūža ritējums no bērnības līdz sirmam vecumam, no pavasara līdz ziemei – ar domu, ka katrs mūža posms ir skaists. Tie ir mūsu draugi, pazīstamie un tuvie. Kad cilvēki iemīlējies, viņi lielāko laiku pavada, skatoties

Ievas Muzikantes portretos izstādē *Latvija. Gadalaiki* redzami konkrēti cilvēki, kuri mīl savu zemi. Viena no idejām – jebkurš vecums ir skaists tāpat kā jebkurš gadalaiks.

viens uz otru. Ieva vēlējās parādīt, kā viņi ar mīlestību skatās uz Latviju, un ir izvēlējies ainavu parādīt saulesbrīļļu atspīdumā. Pavasarī mazs bērns skatās uz ziedošiem kokiem, vasarā jauns cilvēks uz nobriedušu rudzu lauku utt.”

AKMENS UN ROZES

„Mani darbi ir akmens un rozes,” turpina Tālvāldis. „Tās man ļoti mīlas – stādu dārzā, veidoju no akmens masas. Šīs divas

ir paša izaudzētas dārzā. Veidoju vairākas skices, veidoju akmens masā, apdedzināju 1300 grādos un glazēju. Uz Kuldīgu atceļojusi sarkanā un melnā roze.

Arī akmeņi man mīļi, jo esmu tēlnieks. Šie ir īpaši, jo nāk no jūras,” viņš rāda. „Man patīk staigāt un vērot, un katrs akmens ir cits tēls. Es saredzu tur sejas, pētī, skatos... Tos, kuri mani uzrunā, atvedu mājās un skatos, ko pavisam nedaudz pievienot, lai tēls parādītos vēl vairāk. Te man ir *Dzintara meklētāja*, puisis ar pīrsingu lūpā, austrumnieku sieviete, kurai acis vien redzamas. Ir spalvainie akmeņi, kas bijuši izstādē *Nākotnes māksla*.”

Tālvāldis Muzikants ar akmens masas skulptūrām *Sarkanā roze* un *Melnā roze*.

Emīla Kristiāna izstāde *Keyboard inspirācija* 1. stāvā rāda jauna mākslinieka meklējumu un eksperimentu ceļu glezniecībā, vienlaikus atklājot domu dziļumu un filozofisko attieksmi pret pasauli.

Iveta Grīniņa
Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

AR LAIKMETĪGU SKATIENU

Kuldīgas mākslinieku rezidencē Pils ielā 2 atklātas uzreiz divas interesantas izstādes: *Leipcigas pleijliste* sniedz ieskatu Leipcigā dzīvojošo un strādājošo autoru daiļradē, bet *Viesmīlība* ir Latvijas Mākslas akadēmijas topošo kuratoru vasaras skolas veikums.

KAS TOP LEIPCIGĀ

„Mums izdevies nelielajā zālē sakoncentrēt to, kas notiek Leipcigā,” teica kurators Uldis Pētersons. Izstāde tapusi gandrīz pusotru gadu, darbus atlasījis mākslinieks Jirka Pfāls, kurš pats bija ieradies. Mākslinieki izvēlējies arī katrs savu iecienīto mūziku, kas skanēja atklāšanā. Izstādē vēl piedalās Franciska Gitlere, Gudruna Petersdorfa, Kristina Šulda, Hanness Ūlenhauts un mākslinieku grupa *Famed*. Projektu atbalsta Valsts kultūrkapitāla fonds un Vācijas vēstniecība Latvijā.

J.Pfāls jau gadus desmit pazīstams ar filozofu Ģirtu Jankovski, kurš dzīvo Kuldīgā. „Pirms pusotra gada, kad šeit biju, viņš ieteicās, ka man te jāriko izstāde. Tad arī uzaiņināju savus kolēģus,” atceras J.Pfāls. Pilsēta viņam ļoti patīk: „Man patīk tās krāsas, ēkas, cilvēki, daba, arī ūdenskritums. Ja nedzīvotu Leipcigā, varētu te pārcelties. Es zinu Rīgu, kur man arī bijusi izstāde, bet tā ir liela rietumnieciska pilsēta. Cilvēki meklē tādas vietas kā Kuldīga, lai varētu radīt mākslu. Es dzīvoju laukos ārpus Leipcigas un izstādes rīkoju savās mājās.”

JĒGPILNA, DAUDZSLĀŅAINA VIESMĪLĪBA

Kuratoru vasaras skolas vadītāja Antra Priede bija gandarīta par studentu veikumu – izstādi *Viesmīlība*: „To veidoja jaunais kuratoru kurss. Vasaras skola ir eksperimentāls modelis, kā veidot izstādi, lai ieguvums būtu ne tikai rezultāts, bet arī process. Mākslas zinātniece Maija Rudovska (kuldīdzniece – aut.) studentēm rīkoja radošās darbnīcas

Izstāžu kuratoru vasaras skolā vienā no darbnīcām ar mālu strādā arī Kuldīgas novada bērni.

kopā ar pieciem novada bērniem. Milzīgs gandarījums, ka koncentrētā laikā var izveidot jēdzieniski tik pilnu izstādi, kas uzdod daudzus jautājumus.”

Divas jaunās mākslinieces Annemarija Gulbe un Luīze Rukšāne veidoja ļoti personiskus stāstus. Izstāde atklāj viesmīlību no pretējām pusēm: no vienas – Kuldīga kā tūrisma galamērķis, kurā vēstures vērtības tiek restaurētas un uzskaitinātas, no otras – A.Gulbes ciņa pret ieceri nojaukt muižas klēti Vārmes centrā. Viņas instalācija ietver dažādus priekšmetus, kas atrasti senajā ēkā, ko jau bija sāks nojaukt: greznas durvis, vecu krēslu, ķieģeļus u.c. „Tie ir kā ar-

heoloģiskie izrakumi, kad gruvešos tiek meklēti dārgumi,” saka A.Gulbe. Viens no atradumiem ir senās kungu mājas durvis, kas kādreiz pat iekļautas aizsargājamo vērtību sarakstā, bet pārmaiņu laikā no tā pazudušas un nu jau gandrīz gājušas bojā. Annemarija uz sienas uzrakstījusi tekstu kolāžu, kurā ir ar Kuldīgu un Vārmes muižu saistītas frāzes, arī no ierakstiem feisbukā un *Kurzemnieka* publikācijām. Savukārt L.Rukšānes pētījumu objekts ir lielveikali un skatlogi kā mūsdienu kultūrfenomens un viens no viesmīlības aspektiem. Izstādē arī apvienotas Kuldīgas skaņas, smaržas un faktūras un radošo darbnīcu veikums.

Vācu mākslinieces Gudrunas Petersdorfas darbs.

Vācu māksliniekiem Jirkam Pfālam un Hannesam Ūlenhautam izstādes *Leipcigas pleijliste* atklāšanā patīk arī pašu un kolēģu izvēlētā mūzika.

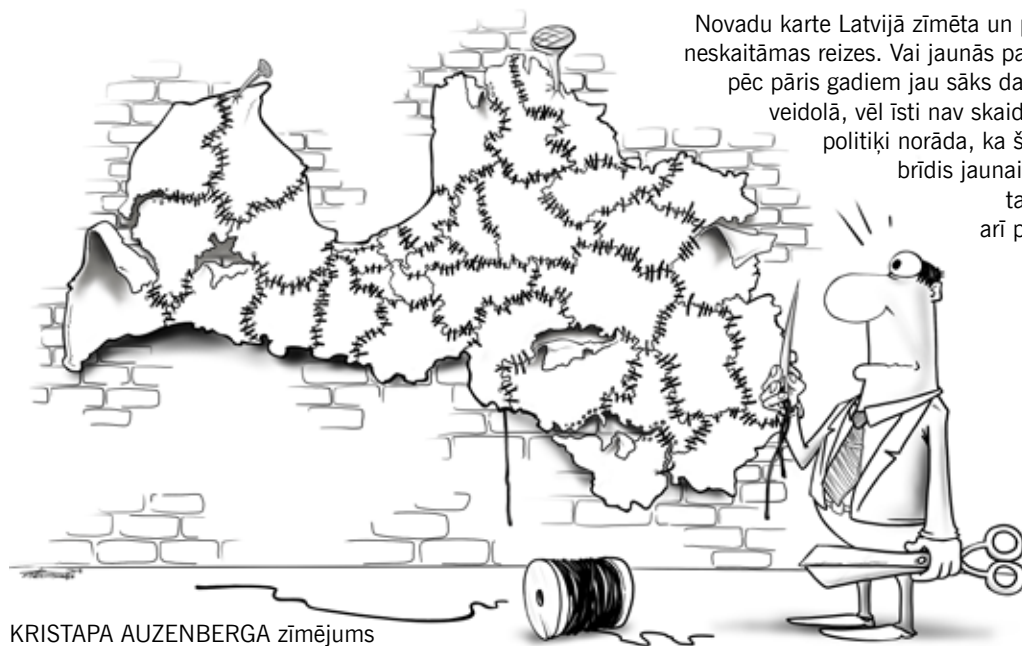
Iveta Grīniņa
Lailas Liepiņas un
Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

PAŠVALDĪBU REFORMA – veiksmes stāsts vai jaunas problēmas?

Vārdi "administratīvi teritoriālā reforma" šogad Latvijā atkal ir īpaši aktuāli. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) aktīvi rīko konsultācijas ar novadu deputātiem par iecerēto reformu. Pašvaldību attiekmē pret piedāvātajām pārmaiņām pagaidām iezīmējas tādas kā trīs līnijas. Daļa nogaida. Īpaši tas raksturīgs reģionālās attīstības centriem, kuriem tāds statuss arī paliks. Ja pievienos mazākos novadus, neko darīt – pieņems. Savukārt daļa no tiem, kuriem draud pievienošana, protestē. Sevišķi jau novadi, kuri kaut nelieli, tomēr noteiktās funkcijas veic. Vēl ir pašvaldības, kas it kā piekrīt reformai, vien sūdzas par ministrijas piedāvāto modeli, tāpēc izvērtē citus iespējamo pārmaiņu variantus. Taču pašreizējiem notikumiem un plāniem ir arī krietni sena priekšvēsture.

Sākums jāmeklē pagājušajā gadsimtā

Var teikt, ka gatavošanās reformai sākās jau 1992. gadā, kad toreizējā Augstākā Padome izveidoja īpašu komisiju, kas izstrādāja pirmos priekšlikumus. 1998. gadā tika pieņemts "Administratīvi teritoriālās reformas likums", pēc tam tapa metodiskie materiāli, notika semināri un diskusijas, lai tiktu skaidrībā par turpmāko teritoriālo dalījumu. Strīdi ieilga gandrīz uz desmit gadiem, daudzviet vietējie varasvīri nespēja vienoties, tāpēc Saeimas politiķi izmantoja paņēmienu ar pātagu un burkānu.

KRISTAPA AUZENBERGA zīmējums

Apvienotajām pašvaldībām tika piešķirtas 107 miljonu latu mērķdotācijas infrastruktūras attīstībai, ko veidoja 200 000 latu par katru novadā iekļauto pastāvīgo administratīvi teritoriālo vienību. Šādā situācijā brīvprātīgi piespiedu kārtā 95% pašvaldību pieņēma lēmumu par novadu veidošanu atbilstoši valdības apstiprinātajam iedalījuma projektam. Reformas gaitā gan 31 pašvaldība vērsās Satversmes tiesā par regulējošo normatīvo aktu neatbilstību Satversmei. Tomēr Satversmes tiesa atzina reformu par likumīgu. Pēc ilgām diskusijām, pieļaujot arī kompromisus, Saeima 2008. gadā beidzot pieņēma "Rajonu pašvaldību reorganizācijas likumu" un "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu". 26 rajonu un septiņu republikas pilsētu vietā tapa

Novadu karte Latvijā zīmēta un pārzīmēta neskaitāmas reizes. Vai jaunās pašvaldības pēc pāris gadiem jau sāks darbu jaunā veidolā, vēl īsti nav skaidrs. Lai arī politiķi norāda, ka šis ir īstais brīdis jaunai reformai, tai netrūkst arī pretinieku.

analizējot dažādas jomas, secinājuši, ka nepieciešama kompleksa teritorijas attīstības pārvaldības reforma un tā jāsāk tieši ar reģionālo līmeni – ar apriņķu izveidi. Līdz ar to izveidošanu būtu jāveic arī finanšu pārvaldības reforma, jāmaina iedzīvotāju ienākumu nodokļa sadalījums, ņemot vērā gan iedzīvotāju, gan darba vietu skaitu pašvaldībās. Un iecerētā pašreizējo novadu apvienošana būtu vien trešais solis. "Var jau teikt, ka reformas Latvijā notiek nepārtraukti, taču nevar kaut ko mainīt vienā jomā, nesaistot ar pārējo, neskatot to visu kompleksi," uzsver G. Kaminskis un piebilst, ka VARAM piedāvātajā variantā pietrūkst ekonomiskā pamatojuma un nav risinājuma nākotnei. LPS priekšsēdis uzskata, ka politiķiem, lemjot par reformu, vajadzētu ieklausīties gan dažādu zinātnieku ieteikumos, gan iedzīvotāju viedoklī. Tiesa, lai iedzīvotāji varētu spriest par vienu, otru vai trešo reformas modeli, viņiem vajadzīga vispusīga informācija un arī ieinteresētība. Vai tā ir?

Varbūt par iedzīvotāju atbalstu VARAM iecerēm var uzskatīt to, ka pērn rudenī vēlētāji nobalsoja par partijām, kas solīja novadu reformu? G. Kaminskis precīzē, ka no valdošās koalīcijas vienīgi partiju apvienība "Attīstībai/Par!", ko pārstāv ministrs J. Pūce, bija skaidri pateikusi, ka pašvaldību skaits jāsamazina vismaz trīs reizes. Jaunās konservatīvās partijas un "KPV LV" priekšvēlēšanu programmā par pašvaldībām nav teikts nekas, "Jaunā Vienotība" paredz stiprus novadus un sola ieviest pašvaldību referendumus, bet NA runā par līdzsvarotu izaugsmi reģionos. "Jautājumu un neskaidrību šobrīd ir ļoti daudz," vērtējot notiekošo, atzīst G. Kaminskis. Tomēr ir iespāids, ka VARAM iesākto procesu apņēmīgi ņirza uz priekšu. "Taču vajadzētu ņemt vērā arī citas idejas."

UZZIŅAI

2008. gads – Saeima pieņem "Rajonu pašvaldību reorganizācijas likumu" un "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu".

2009. gada jūnijs – notiek pašvaldību vēlēšanas. **26 rajonu un septiņu republikas pilsētu** vietā turpmāk ir 119 pašvaldību administratīvās teritorijas – **deviņas republikas pilsētas un 110 novadi**.

2019. gada 21. marts – Saeima pieņem lēmumu par administratīvi teritoriālās reformas turpināšanu. Aprīlī VARAM prezentē iecerēto dalījumu, kurš paredz, ka ir **35 pašvaldības** un tikai **divas republikas pilsētas** – Rīga un Jūrmala.

119 pašvaldību administratīvās teritorijas – deviņas republikas pilsētas (Rīga, Jūrmala, Ventspils, Liepāja, Valmiera, Jēkabpils, Rēzekne, Daugavpils un Jelgava) un 110 novadi, pēc iedzīvotāju skaita un teritorijas lieluma ļoti atšķirīgi. Divi pat nebija teritoriāli vienoti.

Pagājuši 10 gadi, un šogad 21. martā Saeima pieņēma lēmumu par administratīvi teritoriālās reformas turpināšanu, lai 2021. gada pašvaldību vēlēšanas jau notiktu pēc jaunā dalījuma. Aprīlī VARAM prezentēja iecerēto dalījumu un arī pamatojumu, kāpēc nepieciešams reformas turpinājums. Aptuveni puse novadu neatbilst likumā noteiktajām prasībām, kā arī nespēj autonomi veikt paredzētās funkcijas. Piedāvātajā modelī ir 35 pašvaldības. Paredzētas tikai divas republikas pilsētas – Rīga un Jūrmala. Iecerē-

tā jaunā karte krietni vien atgādina kādreizējo rajonu dalījumu, būtiskākās atšķirības ir Pierīgā un vēl dažviet.

Sāk no nepareizā gala?

Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) priekšsēdis Gints Kaminskis teic, ka uz jautājumu, vai nepieciešamas pārmaiņas, viņš nešauboties atbild apstiprinoši. Tikai reformai, viņaprāt, jābūt dziļākai un plašākai, nekā VARAM piedāvātā. Turklāt novadu apvienošana nebūt nav prioritāte, ar ko reformu vajadzētu sākt. Šobrīd LPS, arī Latvijas Lielo pilsētu asociācija gatavojas Saeimā iesniegt alternatīvu piedāvājumu, vispirms domājot tieši par reģionu attīstību. Vairākās konferencēs, kas rīkotas kopā ar reģionālajām augstskolām, zinātnieki, izvērtējot esošo situāciju un

NUMURĀ LASIET:

Latvijas politiskajā vidē ir moderni runāt par reformām, tāpēc dažbrīd šķiet, ka tas ir vienīgais instruments ceļā uz labāku nākotni. Reģionālo laikrakstu kopīgi veidotajā pielikumā pētījām dažus aspektus pašlaik Latvijā visaktuālākajās reformās – administratīvi teritoriālajā, izglītības un veselības aprūpes reformā.

Ģimenes ārstu vidē – milzu plaisas

Ģimenes ārstes LĪGAS BĪLĀNES prakses atvēršana šīgada martā bija notikums ne tikai Saldus novada Lutriņu pagasta iedzīvotājiem, kas pēc iepriekšējās dakteres aiziešanas pensijā nepalika bez primārās veselības aprūpes, bet arī tādēļ, ka pagājuši 20 gadi kopš jauna ārsta atnākšanas. L. Bīlāne pastāsta, ka otra jaunākā ģimenes ārste Saldus novadā strādā kopš laika, kad Līga bija vidusskolniece un pati reģistrējās pie viņas par pacientu.

– Kā nonācāt Lutriņos?

– Kad sāku studēt, nezināju, ka būšu ģimenes ārste. Saistīja medicīna, un sajūsmu izraisīja katrs jauns priekšmets: o, būšu kardioloģe, o, būšu pediatre! Gadiem ejot, domas mainījās. Sapratu, ka gribu atgriezties Saldus novadā, kur ģimene un tuvinieki. Bet vēl rezidentūras otrajā gadā nezināju, tieši kur strādāšu. Kādā ārstu seminārā pie manis pienāca daktere Sandra Pūkaine, iepazīstināja ar sevi un teica, ka labprāt nodotu savu praksi jaunam ārstam. Vai es esot ar mieru? Neticēju, ka man tā paveicies!

– Vai tad nav kā filmās redzēts, ka ārsta praksi pērk?

– Tādas runas ir bijušas, bet neesmu dzirdējusi, ka tā notiktu Latvijā. Tas gan būtu taisnīgi, jo ģimenes ārsts gadu gaitā praksē ieguldījis savus līdzekļus iekārtās, aprīkojumā un, pārdodot praksi, varētu tos atgūt. Nespēju izteikt, cik lielu palīdzību daktere Pūkaine pelnījusi, atstājot man gatavu vietu, kur atnākt, apsēsties un pieņemt pacientus. Ja par rezidenta algu būtu viss jāsaprāt, diez vai ārsta prakse tiktu atvērta.

No otras puses, praksi nevis pārņēmu, bet atvēru jaunu, un tas ir garš un sarežģīts process. Piemēram, kopš 2014. gada mainījušies noteikumi ģimenes ārsta prakses telpām. Tām jābūt ar ārstniecības telpu statusu. Iepriekš reģistrētās prakses varēja strādāt, nemainot statusu, bet jaunās ne. Tas nozīmē vēršanos būvvaldē, dokumentu kārtošanu, Veselības inspekcijas iesaisti... Dabā nekas nemainās, bet laiks un nauda (izdevumus sedza Lutriņu pagasta pārvalde) jātērē pamatīgi.

Gatavoties savas prakses atvēršanai sāku jau septembrī. Zvanīju vienai iestādei, tur teica, nāciet martā, visu sakārtosim. Nešķīta ticami, piezvanīju citai, tur nopūtās, jums būs daudz darba, un nosauca garu sarakstu. Līdz pat pēdējam brīdim nebiju pārliecināta, ka paspēšu līdz aprīlim: tad aizkavēšanās vienā, otrā iestādē, tad neprecīzi uzrakstīta adrese... Biju pārgurusi, vēl nesākot strādāt.

– Saldus novada pagastos pēdējos gados prakses slēguši vairāki ģimenes ārsti, un pagastu pārvalžu vadītāji meklē, kas strādās viņu vietā. Vai esat uzrunāta?

– Kamēr mācījos, aicināja tikai daktere Pūkaine. Kad stājos ģi-

menes ārstu prakšu gaidīšanas rindā, Nacionālais veselības dienests piedāvāja strādāt Zirņu pagastā, bet man drīz bija jāiet dekretā, tāpēc atteicos. Zvanīja Zirņu pagasta pārvaldes vadītājs Valdis Gūtmanis un aicināja, taču pašlaik man pietiekami daudz darba Lutriņos. Turklāt pa šo laiku Zirņos prakses vieta izputējusi, būtu jā-sāk veidot pilnīgi no nulles, jo arī telpas neatbilst prasībām – jābūt uzbrauktuvei vai pacēlājam, invalīdu tualetei, noteikta platuma durvīm utt.

– Vai tiešām tam visam būtu jābūt katrā ģimenes ārsta prakses vietā? Vai pašvaldībai nebūtu ērtāk cilvēkus ar īpašām vajadzībām aizvest pie ārsta, piemēram, novada centrā, kur pielāgota infrastruktūra. Vai daudz jūsu pacientu izmanto uzbrauktuvi?

– Māmiņām ar ratiņiem vieglāk tikt pie ārsta. Turklāt Lutriņos ir sava specifika – mums ir pansionāts, tādēļ uzbrauktuvei ir nozīme, bet, iespējams, dažviet tā īsti nav vajadzīga vai noder dažiem cilvēkiem.

Tādas ir prasības. Grūti spriest, kā būtu izdevīgāk, bet skaidrs, ka ar gadiem laukos atrast ārstu kļūst aizvien grūtāk.

– Saldus novada Kursīšos un Brocēnu novada Gaiļos feldšeru punkti ir pašvaldības iestādes, lai ārstam nebūtu jāreģistrē prakse un viņš varētu atbraukt un pieņemt pacientus.

– Arī tā ir izeja, jo ārsts var reģistrēt papildu pieņemšanas vietu sertificētā iestādē.

No otras puses, normatīvie akti kavē paplašināt medicīnisko pakalpojumu pieejamību laukos – man bija entuziasms to darīt.

Piemēram, man ir labi kolēģi speciālisti. Gribēju, lai viņi atbrauc uz manu praksi konsultēt; zinu, kuriem pacientiem tas būtu nepieciešams. Bet tad konsultantam jāreģistrē šeit sava prakse. Nav nozīmes, ka sertificēts speciālists ar savu sertificētu praksi brauc pieņemt pacientus uz citu sertificētu praksi. Nedrīkst!

Tādējādi rutīna pamazām ievēl sevī. Pirmo mēnesi uz darbu gāju ar prieku, tikai vienu rītu gribējās pagulēt ilgāk, maijā jau biežāk negribējās celties... Kaut kā plok noskaņojums, lai gan darbs ir tik kams. Vieglāk būtu praksē, kur kopā vairāki ārstu. Te ir lieliska ārsta palīdzība un māsiņa, mēs daudz spējam, bet būtu labi, ja varētu pavērt durvis un parunāt vēl ar kādu ārstu, pajautāt padomu. Ar citiem kolēģiem novadā ir sadarbība, bet viņu nav daudz. Turklāt mani uztrauc lielā vecuma starpība, nezinu, cik kolēģu man būs pēc kāda laika. Kaut kam būtu jāmainās.

– Parunāsim par pacientiem. Cik daudz spējat viņiem palīdzēt?

– Atklāti sakot, vieglāk tiem pacientiem, kas maksātspējīgi, jo viņi var ātrāk nonākt līdz diagnozei un sākt ārstēties. Turklāt garo rindu dēļ, piemēram, darba nespēja reizēm tiek pagarināta tikai tādēļ, ka nav iespējas noteikt diagnozi, nevis tādēļ, ka pacients reāli būtu darba nespējīgs. Tomēr ir arī daļa pacientu, kas paši nerūpējas par sevi. Būtu vismaz reizi gadā jāatnāk uz pārbaudi, jāveic analīzes, lai mēs redzētu dinamiku, nevis pēc pieciem gadiem ierasties ar slimību buķeti un sūdzēties, ka veselība sabrukusi. Tas nenotika uzreiz, bet pa-

ANDREJA SERGEJEVA foto

"Āģitēju savus bijušos studiju biedrus: nāciet uz laukiem! Man vajag kolēģus!" saka daktere Līga Bīlāne. Taču Latvijā ir novadi, kur jaunu ģimenes ārstu atrast tā arī neizdodas un iedzīvotājiem pieejamie veselības aprūpes pakalpojumi pamatīgi sarūk.

mazām!

– Vai ir pieejami speciālisti, pie kā sūtīt pacientus?

– Saldus medicīnas centrā pēdējos gados speciālistu pieejamība krietni paplašinājusies, bet būtu vajadzīgs, piemēram, nefrologs, bērnu ķirurgs, pediatrs. Man šķiet, ka novada centrā vajadzētu būt arī dežūrārstam. Labi, ka ir ģimenes ārstu konsultatīvais tālrunis vai ātrā palīdzība, taču pēc ārsta palīdzības jābrauc vai nu uz Jelgavu, Kuldīgu vai Rīgu...

– Vai šobrīd pieļaujiet, ka varētu šo darbu strādāt visu mūžu?

– (Smejas.) Ņemot vērā lielo gadu starpību starp ģimenes ārstiem, droši vien būtu jāstrādā, kamēr iznesīs... Bet, nē, tā es negribētu! Ja jūtīši, ka darbs mani kaut kādā veidā ir salauzis un man riebjas iet uz to, tad būs skaidrs, ka jāmeklē kas cits. Bet tik drīz tas nenotiks.

Daina Marcinkus

UZZIŅAI

Ģimenes ārstu prakšu atvēršana un slēgšana Kurzemē pēdējo divu gadu laikā

Prakses vieta	Slēdz	Atver
Tukums	2	1
Durbe	1	1
Ventspils	0	1
Kuldīga	1	0
Skruna	2	1
Lutriņi	1	1
Aizpute	2	0
Engure	0	1
Liepāja	7	3

Avots: NVD

Arī kaimiņiem viegli negāja

Ikšķīlieši protestē, pašvaldības šķendējas par informācijas dialoga trūkumu, atsevišķas pat paukušas gatavību vērsties tiesā. Tā visa cēlonis ir plānotā administratīvi teritoriālā reforma, un jau šobrīd skaidrs, ka pašvaldību apvienošanās nenoritēs viegli. Taču raiti nav kļāties arī Igaunijai, kur šāda reforma notika pirms pāris gadiem.

Reforma nav dienaskārtībā

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM), izstrādājot teritoriālā iedalījuma modeli, izvērtējusi arī citu Eiropas valstu, tai skaitā Igaunijas un Lietuvas, pieredzi pašvaldību reformu risināšanā.

Pašvaldību reforma Lietuvā norisinājās 1994. gadā, kad no 581 pašvaldības tika izveidotas 56 vietvaras. Līdz ar to Lietuvā šīs reformas rezultāts bija pamatā juridisks, nevis teritoriāls, atzīmē VARAM. Teritoriālajā struktūrā 2000. gadā izdarītas nelielas

izmaiņas, un pašvaldību skaits Lietuvā palielinājās līdz 60. Šīs izmaiņas bija saistītas ar to, ka atsevišķu rajonu teritorijās bija izveidojies līdzvērtīgs attīstības centrs, tāpēc teritorija tika sadalīta. Kopīgai reģionālās attīstības jautājumu risināšanai un sadarbībai starp institūcijām, tai skaitā dekoncentrētai pašvaldību darbības pārraudzībai, valstī ir izveidoti 10 apriņķi. "Lietuvā jautājums par administratīvās reformas nepieciešamību pēdējā laikā nav aktualizēts. Vismaz par to nekas nav dzirdēts. Pašreiz šeit dienaskārtībā ir svarīgākas lietas – jaunā Valsts prezidenta inaugurācija un kurš veidos jauno valdību," klāstīja Viļņas Latviešu biedrības priekšsēdētāja Gunta Rone.

Pilsētās pārmaiņas nejut

Igaunija reformai gatavojās daudzus gadus. Tās atbalstītāji skaidroja, ka reformas nolūks ir palielināt pašvaldību spējas piedāvāt kvalitatīvus sabiedrisko pakalpojumus un uzlabot to kon-

kurētspēju.

"Kad mazos pagastiņus mudināja apvienoties, daļai pašvaldību sanāca pacīnīties. Pat premjeram vajadzēja iejaukties. Viegli reforma nenoritēja, pagrūti gāja. Bija arī gadījumi, kad vietvaras, pretojoties apvienošanai, vērsās tiesā," pastāsta Norberts Kaupužs, kurš Igaunijā dzīvo 46 gadus.

"Sāremā salā bija viena ļoti aktīva pašvaldība, kas bija pret apvienošanu. Vairākām bija arī jautājumi par to, kāds nosaukums būs jaunajam apvienotajam pagastam – kurš nosaukums svarīgāks, kurš vēsturiski nozīmīgāks utt. Kā jau tas ierasts, daļai cilvēku bija neizpratne par to, kāds būs ieguvums no reformas," pauž Tartu Latviešu biedrības vadītāja Ilze Salnāja-Verva.

Likums par administratīvo reformu Rīgikogu (Igaunijas parlaments) tika pieņemts 2016. gada 7. jūnijā. Noteiktās kritērijs bija – ne mazāk par 5000 iedzīvotājiem teritorijā, taču 15 pašvaldības šo kritēriju nesasniedza. Reforma

UZZIŅAI

Igaunijas Finanšu ministrijas sagatavotajā pārmaiņu izklāstā ietvertas arī reformas mācības, kas varētu būt noderīgas Latvijai:

- # mācība politiķiem – lai ir drosmē pieņemtu lēmumus un spēja stāvēt pāri tūlītējam politiskās partijas ieguvumam;
- # nevajadzētu nenovērtēt emocionālo aspektu;
- # neuztīcēšanās starp partneriem padara reformas īstenošanu sarežģītu;
- # pārdomāts un skaidrs likums samazinās spriedzi un strīdus;
- # atklātas komunikācijas un skaidrojumu nekad nav par daudz.

AVOTS: IGAUNIJAS FINANŠU MINISTRIJA

noslēdzās 2017. gada rudenī, un tās rezultātā pašvaldību skaits no 213 samazinājās līdz 79. Igaunijā administratīvo iedalījumu joprojām veido 15 apriņķi, kas sīkāk iedalās 79 pašvaldībās (15 pilsētas, 64 pagasti).

Pēc savas iniciatīvas apvienojās 160 pašvaldības, pārējās "saprecināja" piespiedu kārtā. Kopumā apvienošanās pabalstos Igaunijā izmaksāti 66 miljoni eiro.

Šīgada sākumā Igaunijas premjers Jiri Ratass pauda, ka administratīvā reforma ir stiprinājusi pašvaldības un radījusi iedzīvotājiem labākus pakalpojumus.

"Pēdējā gada laikā vairākums apvienojušos pašvaldību nodarbojās ar pakalpojumu unifikāciju savās robežās. Lielākām pašvaldībām ir vairāk iespēju attīstīt specifiskākus pakalpojumus, pie-

mēram, mājas aprūpi un sociālo transportu," J. Ratasu citēja Igaunijas portāls "Delfi". Pēc Igaunijas premjera teiktā, reforma ļāvusi palielināt pašvaldību finansiālo autonomiju un ieņēmumu bāzi.

"Pats dzīvoju Tallinā, un reformas ieguvumus šeit novērtēt grūti. Galvaspilsētu šīs pārmaiņas neskāra," pauž N. Kaupužs. "Es kā pilsētas iedzīvotāja to neizjūtu. Manā dzīvē nekas nav mainījies. Iespējams, izmaiņas ir tiem, kas pievienoti pilsētai, jo Tartu teritorija pēc reformas būtiski paplašinājās. Lielākā pārmaiņa ir tā, ka izveidojās pavisam jauns pagasts no kultūrvēsturiskām teritorijām, proti, apvienojās etnogrāfiskā novada Setu zeme jeb Setomā. Šķiet, tā nekad nebija bijis," pauž I. Salnāja-Verva.

Ilze Ozoliņa

Pašvaldību reforma – veiksmes stāsts vai jaunas problēmas?

Steigā nesataisīt jaunas kļūdas

Skaļu rezonansi Latvijas mērogā jau izraisījis Ikšķiles novads. Dome sarīkoja iedzīvotāju aptauju, lai noskaidrotu, vai viņi vēlas saglabāt patstāvīgu novadu, nevis iekļautu Ogres novada sastāvā. Aptaujā varēja piedalīties tikai Ikšķiles novadā dzīvesvietu deklarējušie iedzīvotāji. Piedalījās mazāk nekā puse no novadā deklarētajiem, un vairākums no viņiem atbalstīja sava novada patstāvības saglabāšanu. Tiesa, ministrs J. Pūce pirms tam atcēla domes pieņemto aptaujas nolikumu. "Tagad gatavojam dokumentus, lai vērstos Satversmes tiesā, apstrīdot šādu ministra rīkojumu," atklāja Ikšķiles novada domes priekšsēdētājs Indulis Trapiņš. Tāpat Ikšķiles deputāti sagatavojuši pārdesmit jautājumu, ko mēnesi pirms ministrijas rīkotās tikšanās ar iecerētā Ogres novada visu pašvaldību deputātiem jau aizsūtījuši uz Rīgu. "Nē, nedomājiet, ka esmu pret reformām. Tikai, tās īstenojot, jādomā, kādu pienesumu pārmaiņas dos – lai cik skaļi tas skan – visai tautai. Par šo reformu arī ekspertu apgalvo, ka nav īsta pamatojuma. Turklāt viss notiek sasteigti. Bet tā nedrīkst. Jau tāpat mēs esam gana cietuši no dažādiem ātriem eksperimentiem." Ikšķiles novada domes priekšsēdētājs uzskata, ka pašvaldībām, kas attīstās, intensīvi strādā, uzspiest šādu reformu nav pareizi. "Varbūt ministram Pūcem derētu pārīst mēnešu paēnot kādā no-

pa pašvaldībā, lai justu, par ko satraucas iedzīvotāji, kā strādā domes speciālisti. Pie mums katrs var atnākt izstāstīt savu problēmu, un mēs meklējam risinājumu. Pašvaldībā durvis ir atvērtas, nav kā ministrijās, kur apsardze un "slagbaums" priekšā." Ikšķilietis uzsvēra, ka valdībai vairāk jādomā, kā saglabāt mūsu nacionālās bagātības, Latvijas savdabību – Alsungas suitus, Latgales tradīcijas, laukus...

To, ka iedzīvotāji tomēr var panākt daudz, iepriekšējās reformas laikā pierādīja suiti. Alsungas pagasts toreiz iestājās par atsevišķu suitu novada izveidi, tomēr Ministru kabinets apstiprināja dalījumu, kurā Jūrkalne tika iekļauta Ventpils novadā, bet Alsunga un Gudenieki – Kuldīgas novadā. Alsungas suiti ar to nesamierinājās. Gan pagasta padome, gan iedzīvotāju grupa vērsās Satversmes tiesā. 2009. gada vasarā tieši pašvaldību vēlēšanu dienā notika īpaša akcija – tika pasludināta neatkarīga suitu brīvvalsts. Un iedzīvotājiem izdevās politiskus pārliecināt – Saeima nolēma Alsungas pagastu atzīt par atsevišķu novadu. Pēc VARAM tagad piedāvātā modeļa Alsunga iekļautos Kuldīgas novadā. Biedrības "Etniskais kultūras centrs "SUITI"" valdes priekšsēdētāja Dace Martinova teic, ka katrā reformā var atrast gan plusus, gan minusus. "Mazam novadam tomēr ir grūti attīstīties, sarežģīti piesaistīt finansējumu. Esot lielākā veidojumā, tas ir vienkāršāk," viņa atzina, "nedo-

māju, ka Kuldīgas novada sastāvā mūsu kultūras mantojums būs apdraudēts. Savulaik, kad visi bijām Kuldīgas rajonā, nekas nepazuda. Tad kāpēc lai tagad būtu citādāk?" Tomēr D. Martinova spriež, ka suitu gadījumā varbūt vajadzētu domāt par kādu īpašu autonomiju un valstisku statusu, kāds Igaunijā ir setu kopienai. Ja šāds risinājums tik ātri rasts netiks, tad tomēr būtu labāk, ja visas suitu vēsturiskās teritorijas būtu vienā novadā. D. Martinova, kura biedrību vada desmito gadu, atzīst, ka šajā laikā nav bijis viegli īstenot kopīgus projektus, jo nācies sadarboties ar trim pašvaldībām. "Jā, varam sapulcēt visus suitus pie viena galda, bet, tiklīdz bija jāplāno konkrētas aktivitātes, tā radās sarežģījumi gan ar finansējumu, ko katrs novads varēja atļauties, gan informācijas plūsmu. Vienā novadā esot, tas būtu veiksmīgāk."

Aicināta prognozēt, vai VARAM iecerētā reforma tiks īstenota, D. Martinova pieļauj iespēju, ka daļēji. Tomēr ministrijai nāksies meklēt arī kompromisus, jo pašvaldībās netrūkst ieildumu. "Taču vairāk būtu jādomā, kā saglabāt latvisko kultūrvīdi laukos. Tradīcijas un dzīvesveids, ar ko tā lepojāmies, saistās ne jau ar Rīgu, bet laukiem. Tieši tie jāatbalsta."

Visiem neder viena mēraukla

Līgatnes novada domes priekšsēdētājs Ainārs Šteins uz līdzīgu jautājumu par prognozēm atbil-

dēja nešaunoties: "Zinot Saeimas politisko spektru, reforma būs. Viss uz to virzās, ka ministrija savu panāks. Un to putru, ko tagad ievārīs, varēs strēbt mūsu bērni un mazbērni." Viņš spriež, ka Latvijas pašreizējais novadu dalījums nebūt nav pārāk silks. Ja arī tiek plānotas pārmaiņas, tad vispirms jādomā par cilvēkiem un viņu pamatvajadzībām. "Taču tas prasa citu attieksmi un citu politisko domāšanu," uzskata līgatnietis. Kāpēc tik daudzi aizbrauc no Latvijas? Jo šeit netiek apmierinātas viņu pamatvajadzības. Un ne vienmēr tas ir mērāms naudā. A. Šteins lēš – ja iecerētā reforma notiks, iespējams, jau pēc dažiem gadiem sāksies nākamais emigrācijas vilnis. Cilvēki brauks tur, kur būs pieejama dzīves telpa un darbs – elementāras eksistenciālas lietas. "Piemēram, Limbaži pēc reformas kļūs par lielāka novada centru, būs vajadzīgi speciālisti. Taču vai pilsētā ir, kur dzīvot? Ir īres dzīvokļi? Valstī šajā virzienā vispār nedomā, nav nekādu programmu. Kad ministram to jautāja, viņš atteica, ka būs jaunie novadi un deputāti par to varēs rūpēties. Kā?" A. Šteins gan nenoliedz, ka situācijās, kurās esošie novadi nespēj pilnvērtīgi strādāt, būtu jādomā par to apvienošanu. "Taču kāpēc jāķeras klāt, teiksim, Salacgrīvas novadam? Kāpēc jāizārda tas, kas attīstās, īsteno lielus projektus?"

Tomēr diezin vai var apgalvot, ka visas valdošās partijas īsti piekrīt VARAM piedāvātajam

reformas modelim. Par to, ka tā gluži nav, šopavas ar varēja pārliecināties Limbažu novada Skultes pagasta iedzīvotāji. Viņu pagasts arī pēc reformas paliktu Limbažu novadā. Tāds ir ministra J. Pūces priekšlikums, ka apvienoti tiek veseli novadi, bet esošos pagastus no tiem neatdala. Taču Skultē iedzīvotāji tika aicināti uz diskusiju, ko rīkoja Saeimas deputāti no Nacionālās apvienības Jānis Dombrava un Jānis Eglītis. Viņi skultiešiem piedāvāja apsvērt variantu, ka Skulte pievienotos Saulkrastu novadam, kas saglabātu patstāvību. VARAM modelī Saulkrastu novadu iecerēts iekļaut Ādažu novadā kopā ar Sēju, Carnikavu un Garkalni. Sanākušie cilvēki bija neizpratnē, kas šo diskusiju rīko. Visi 100 deputāti turpmāk braukās pa pagastiem ar saviem piedāvājumiem? J. Dombrava neslēpa, ka Nacionālās apvienības redzējums nesakrīt ar J. Pūces redzējumu, kas nozīmē, ka nemaz tik vienots skatījums uz reformu valdībā nav.

Atliek vien secināt, ka joprojām reformas sakarā zemūdens akmeņu ir daudz. Šobrīd turpinās VARAM rīkotās sarunas ar novadu deputātiem. Jāgaida arī solītās tikšanās ar iedzīvotājiem visā Latvijā. Rudenī paredzēts sagatavot piedāvājumu, ko virzīs izskatīšanai valdībā, lai pēc tam likumprojektu iesniegtu Saeimā, kur nākamgad deputāti teiks galvārdu par iecerēto reformu.

Laila Paegle

Atbalsts noder vienmēr

Kafejnīca "Divjūriņas" pie Kolkasraga darbojas jau otro gadu un ir kolceniķu Sigitas un Māra Grīnpukalu ģimenes lolojums. Tieši uz Kolkas devām noskaidrot, kāda ir tālāk pašvaldības centra dzīvojoša aktīva cilvēka pieredze sadarbībā ar pašvaldību.

Kolkasrags ir Kurzemes tālākais ziemeļu punkts, kur esošais zemesrags atdala Baltijas jūru no Rīgas jūras līča. Tas atpazīstams ne tikai Latvijā, bet arī citviet pasaulē, tāpēc par apmeklētājiem sūdzēties nevar. Tomēr Kolkas atrodas 40 km no Dundagas novada centrālās pašvaldības un 80 km no Talsu novada, kur atrodas dažādas valsts iestādes, ko uzņēmējiem vajadzības gadījumā jāapmeklē. Tuvākā Grīnpukalu ģimenei ir Kolkas pagasta pārvalde.

Uz jautājumu, kā radusies doma par savas kafejnīcas atvēršanu, Sīgita atbild, ka tā bijusi dažādu apstākļu sakrītība. Pirms trīs gadiem SIA "Kolkasrags" saimnieks Jānis Dambītis piedāvājis šeit vietu, kur atvērt kafejnīcu, un Grīnpukali tam bijuši gatavi. Sīgita stāsta: "Es 13 gadus stāvu pie plīts, jo pēc profesijas esmu pavāre. Pirms tam strādāju vietējā

kafejnīcā "Zitari", mazliet skolā, bet, aizejot bērna kopšanas atvaļinājumā, atpakaļ darbā vairs neatgriezies. Vēlējāmies kaut ko paši sev. Nezinu, vai viss būtu izdevies, ja vīrs tolaik nestrādātu Norvēģijā, kur ieguvām finansējumu tam, kas pašlaik mums ir. Protams, visu darījām paši: plānojām, cēlām, iekārtojām."

Pirms kafejnīcas atvēršanas bija jādibina uzņēmums, jāsaņem no valsts iestādēm vajadzīgās atļaujas. Tad arī vislabāk izjutuši, kāda ir pašvaldības un citu valsts iestāžu darbinieku attieksme un darbs. "Risīnot dažādus jautājumus pašvaldībā, par darbinieku attieksmi, kompetenci neko sliktu nevaru teikt. Kad kārtojām vajadzīgos dokumentus, novērtējām arī pagasta pārvaldes darbinieku ieteikumus, kur kas būtu meklējams, kādus jautājumus vispirms vajadzētu risināt. Tas bija svarīgi, ka idejas īstenošanai pretī ir atsaucīgi un pretimnākoši vietējās varas pārstāvji," uzskata uzņēmēja.

Uz jautājumu, vai īstenojot ideju arī tagad liek domāt, ka spertais solis bijis pareizs, uzņēmēja atbild apstiprinoši. Saņemtas labas atsauksmes, bet arī tas jāsaprot,

EDGARA LĀČA foto

Kafejnīcas "Divjūriņas" Kolkasragā saimniece Sīgita Grīnpukale atzīst – lai gan attālumš no Kolkas līdz uzņēmējam vajadzīgajām valsts iestādēm ir pietiekami liels, uzņēmuma darbību tas neietekmē. Mūsdienās daudz kas ir izdarāms elektroniski.

ka visiem labi nekad nebūsim, viņa atzīst. Tagad, kad pašiem ir savs uzņēmums, pašvaldības iestādē nākas iet retāk. Daudzus dokumentus var aizpildīt elektroniski, kas atvieglo darbu un ietaupa laiku; grūtāk būtu tad, ja nāktos mērot ceļu līdz Dundagai vai Talsiem.

Līdz ar savas uzņēmējdarbības attīstību Sigitas ģimene vairs par

KOMENTĀRS

Aldis Pinkens, Kolkas pagasta pārvaldes vadītājs:

– Mums pagasta pārvaldē ir kase, ko iedzīvotāji izmanto dažādu maksājumu veikšanai, piemēram, nekustamā īpašuma nodokļa apmaksai. Arī pašvaldības darbinieki izņem algu un avansu. Pagasta pārvaldē var deklarēt dzīvesvietu, saņemt dažādas izziņas, lai gan pieprasījums pēc tām ir samazinājies. Piemēram, agrāk daudz izziņu prasīja mācību iestādes. Tagad valsts un pašvaldību iestāžu darbiniekiem ir iespēja saņemt nepieciešamo informāciju no datubāzēm. Pagasta pārvaldē konkrētos laikos pieņem arī Dundagas centrālās administrācijas speciālisti no pašvaldības policijas, bāriņtiesas, sociālā dienesta. Vienu reizi mēnesī zvejniekiem pārvaldē ir iespēja nokārtot nepieciešamās lietas, lai nebūtu jābrauc uz Dundagu. Uzņēmējiem izsniedzam atļaujas ielu tirdzniecībā.

Ja ikdienā cilvēks ir apmierināts, viņam pašvaldībā neko daudz nevajag. Savukārt uzņēmējiem pašvaldība var palīdzēt, viņus izceļot un reklamējot rīkotajos pasākumos. Spilgts piemērs tam šogad bija Mājas kafejnīcu dienas Dundagas novadā, arī citi pasākumi.

Skatoties uz Māri un Sigitu, viņu divu gadu veikumu, saproti, ka ir vērts palīdzēt, jo ir attīstīta uzņēmējdarbība, viņi vairs nebrauc prom uz ārzemēm. Ja uzņēmējam ir ideja, palīdzīga roka no pašvaldības, tas viss iet kopā un veiksmīgi attīstās.

darbu svešumā nedomā. Kafejnīca Kolkasragā darbojas tikai aktīvajā tūrisma sezonā – no maija līdz oktobrim –, tāpēc ziemā jāuzkrāj spēki, lai pavasarī ar jaunu sparū atkal mestos darbos.

Grīnpukalu ģimenē aug vairāki bērni; viņi apmeklē vietējo skolu un interešu izglītības iestādi – Kolkas pamatskolu un Dundagas Mākslas un mūzikas skolas Kolkas nodaļu. Sīgita teic, ka bērni novērtē to, ka mācību iestādes atrodas tuvu mājām un nav jāmēro garš ceļš uz citu novadu. Bērnu gan Kolkā paliek arvien mazāk. Tas redzams ik uz soļa: ir sakārtoti sporta laukumi un dažādotas brīvā laika pavadīšanas iespējas, bet jaunieši šo infrastruktūru va-

saras laikā izmanto maz. Sīgita domā, ka lietderīgas būtu kādas dienas nometnes, kurās bērni varētu saturīgi pavadīt brīvo laiku.

Uz jautājumu, vai pēc administratīvi teritoriālās reformas, kurā plānots apvienot Talsu, Dundagas, Rojas un Mērsraga novadu, viņas ģimenei un uzņēmumam būtiski kaut kas mainītos, skan atbilde: "Nē!" Daudzi valsts pakalpojumi pieejami elektroniski un centrs dažādām valsts iestādēm, kas nepieciešams uzņēmējam, vienmēr bijis Talsos. Pēc reformas, iespējams, arī kādas no Dundagas novada pašvaldības struktūrvienībām atrastos Talsos.

Aiga Naudiņa

Lai no skolas iznāktu cilvēks

No nākamā gada pamatskolas un vidusskolas klasēs pakāpeniski sāks ieviest valdības apstiprināto jauno izglītības standartu. Tas paredz skolēnos attīstīt 21. gadsimtam svarīgās kompetences – lai viņi skolā iegūtās zināšanas un prasmes spētu veiksmīgi pielietot dažādās dzīves situācijās. Reforma it kā gatava. Taču Daugavpils 10. vidusskolas direktore, pieredzējusi latviešu valodas skolotāja Valija Salna saka, ka izglītības reformai vēl būtu jāgatavojas, to nevar sākt "tukšā vietā".

"Ar teoriju nevar tikt cauri, vajag praktisku darbošanos," uzskata pedagoģe. Viņa nedomā, ka skeptiskie skolotāji ir "kaut kādi dinozauri": "Skaidrs, ka kaut kas ir jāmaina mūsu sistēmā. Esmu par visu jauno, kas padara procesus efektīvākus. Taču šobrīd mums tiek pasniegts pusgatavs produkts. Mācību līdzekļu nav, mums tikai sola, ka tie būs. Skolotājiem ir nepieciešama tālākizglītība, bet visiem, kas piesakās kursiem, atbild, ka esot liels pieprasījums un vietu vairs nav. Vienus kursus tikko pati pabeidzu, un tur bija viena plika teorija ar dažiem praktiskiem momentiem, kas aprobēti nelielās skolīnās, kuras piedalījās pilotprojektā "Skola 2030". V. Salna secinājusi, ka praktiķi skolotāji, kuriem tūlīt būs jāstrādā jaunajā sistēmā, ir neapskaužamā situācijā.

Vērtējot kompetenču izglītību pēc savas daudzgadīgās pieredzes, direktore atzīst, ka tagad skaistos, no angļu valodas iztulkotos vārdos nosauktais ir bijis zināms jau padomju laikos. "Rakstot obligāto stundas konspektu, bija jābūt skaidram, kāds ir stundas mērķis. Tagad tas ir nosaukts par sasniedzamo rezultātu. Obligātas bija arī starppriekšmetu saiknes, kuras tagad sauc par caurvijām. Mums vajadzēja arī parādīt saikni ar reālo dzīvi, tas ir, kārtējās prasmes, iemaņas un caurvijas. Šādi rodas iekšējā pretestība, kad nespārotu, ko tad no manis grib, jo principā jau es visu mūžu tā esmu strādājusi," viņa saka.

Direktore novērojusi, ka skolotājiem ir ļoti radoša pieeja un daudz ideju, taču tiem, kas viņus pašlaik māca, ir cita pieeja. "Tā, manu prāt, nemaz nav tik radoša. Viņi saka: "Tas, ko tu esi izdarījis, nemaz nav tik radoši." Mūs baro ar solījumiem – "ar 2020. gadu sāksim, viss vēl būs". Lai skolotājs varētu pilnvērtīgi sākt strādāt, viņam ir jāizmēģina jaunie mācību līdzekļi. "Nevaru 2020. gada septembrī atnākt uz darbu, kur man iedod jaunu grāmatu," saka V. Salna.

Kāds ir pieredzējušās pedagoģes ieteikums? "Manā praktiķa skatījumā vajag izdarīt tā, lai visiem skolotājiem uzreiz pietiktu kursu un iespēju praktizēties smagnējo teorētisko mācību vietā. Nevar teikt – sākam reformu, bet grāmatas un uzskates līdzekļi būs pēc tam. Cik daudz skolu ir apgādātas ar mācību līdzekļiem ķīmijā, fizikā? Daugavpilī ir Krievu vidusskola licejs, kam ir spēcīgs fonds, kurā vecāki bez ierunām maksā naudu, viņi var iegādāties visus super mikroskopus. Taču citām skolām neviens tādus smalkumus nepirks, manas skolas bērnu vecāki pārsvarā strādā Lokomotīvu remonta rūpnīcā."

Problēma jauno izglītības standartu ievie-

"Tā ir brīžiem tāda vārīšanās. Ne saturiski, ne formā izglītības reforma nav gatava," uzskata Daugavpils 10. vidusskolas direktore Valija Salna.

FOTO NO V. SALNAS PERSONĪCĀ ARHĪVA

šanā esot arī valsts pārbaudes darbi. "Rezultāti ir šausmīgi," V. Salna komentē neseno saņemtos centralizēto eksāmenu sertifikātus. "Vai tas ir līdzeklis parādīt, ka mēs neprotam strādāt?! Tīšu prātu tāds saturs ir iedots?" Direktore bažijas par to, kā būs, kad vidusskolās ieviests gradācijas, profilētajam kursam būs jāaplūcina vēl augstāks

līmenis. "Latviešu valodas eksāmens izskatās pēc augstskolas eksāmena filoloģijā. Kāpēc vajag superlingvistiskas lietas, ja bērnam vienkārši jāiemācās pareizi rakstīt?" neizpratnē ir V. Salna.

Pedagoģe atzīst, ka mācīšanās būs pieprasīta un sekmīga tad, ja būs interesanti, tā esot veca patiesība: "Interesanti nevar uztaisīt, ja rezultātā

vidusskolā prasa augstāko matemātiku. Uz ko mēs tiecamies, ir grūti saprast. Motivācija bērniem ir zema, jo rodas sajūta – dari, ko vari, bet vairāk par 40 procentiem eksāmenā nebūs. Tās ir tikai mācības, bet man taču gribas, lai viņš kā cilvēks no skolas izietu, lai tiek iedotas pamatvērtības."

Linda Kilevica

VIEDOKLIS

Vai skolēns no reģiona nolemts zaudēt konkurences cīņā uz augstskolas budžeta vietām?

Mazsalacas vidusskolas ķīmijas skolotāja

Inga Avotiņa:

– Manuprāt, ja jauniešiem ir doma, ka viņš vēlas iestāties augstskolā, tad viņš ļoti labi sagatavosies, arī mācoties reģionālajā skolā, kāda ir mūsējā. Tie, kuri ir gribējuši, vienmēr ir iestājušies, bet nevar noliegt – ja mūs salīdzina ar ģimnāziju, vienalga ar Valmieras vai Rīgas, tad centralizēto eksāmenu rezultāti var būt zemāki.

Mācības ģimnāzijā izvēlas mērķtiecīgi skolēni, un attiecīgi ar viņiem tiek strādāts. Nereti jaunieši, kas paliek reģionālajās skolās, nav izlēmuši, ko darīt tālāk. Dažkārt šie bērni pat līdz 12. klases vidum nezina, ko īsti dzīvē darīs un vai stāsies augstskolā. Jauniešiem izmanto tos trīs gadus, gaididams providenci vai gara gaismu, kas viņam pēkšņi parādīs, kur ir viņa vieta dzīvē. Tāpēc, ja mēs noliekam blakus centralizētā eksāmena rezultātus, nereti iznāk, ka reģioni uzrāda varbūt zemāku līmeni. To vairāk ietekmē skolēnu motivācija. Pirms pāris gadiem mūsu Mazsalacas jaunieši uzrādīja ļoti augstus rezultātus, kas konkurēja ar ģimnāzijas skolēniem, pat apsteidza. Skolēni bija ļoti motivēti mācīties. Vienkārši bija tādi jaunieši, kas skaidri zināja, ko viņi šajā dzīvē grib. Arī ģimnāzijas skolotāji strādā ar motivētiem skolēniem, būtībā viņi strādā ar izlasi. Otra lieta, kam ir būtiska loma, ko nevar noliegt, ir ģimene. Nereti tieši vecāki ir tie, kas mudina bērnu doties uz ģimnāziju, līdz ar to viņi ir arī tie, kas pamatskolas laikā vairāk sekojuši līdzi bērna sekmēm.

Iespēju ziņā vidusskolēns Mazsalacā nav sliktāk aprīkots kā vidusskolēns Rīgā. Koks ar diviem galiem. Ģimnāzijās ir specializētās klases, kur skolēni padziļināti apgūst noteikto programmu. Mazsalacas vidusskolā ir vispārējā izglītības programma. Tajā pašā laikā skolēniem no mūsu reģionālajām skolām olimpiādēs rezultāti ir pietiekami augsti. Arī gatavojoties eksāmenam, Mazsalacā, visticamāk, tiek strādāts ar vienu bērnu vai pāris bērniem, un skolotājam ir iespēja katru bērnu "iztaustīt". Klasē skolēns ģimnāzijā atbildēs katru 15. jautājumu, reģiona skolā viņi atbildēs katru otro. Es kā skolotāja labāk pamanu, kas man viņam jāskaidro vairāk.

Ja ir vēlme gatavoties eksāmeniem, es domāju, ka tas, ko iegūst specializētajās klasēs ar šo padziļināto programmu, to reģionāli viņi iegūst šajā kontaktā ar skolotāju. Tas izriet arī no jauniešu personības, no viņu mērķtiecības, uzņēmības, darbaspējām.

Es nedomāju, ka reģionālo skolu bērniem ir sliktākas iespējas iestāties augstskolā. Pa gadiem reģionālajās skolās ir ļoti lielas svārstības, viens izlaidums var uzrādīt ļoti augstus centralizētā eksāmena rezultātus, tuvu valsts "spice", un daudzi absolventi iekļūst augstskolu budžeta grupās, bet nākamais gads var būt zem vidējā. Neviens pat nemēģina sniegt dokumentus augstskolā, aiziet uz koledžām. Tā ir reģiona specifika.

Es gribētu palikt pie tā, ka būtiska ir skolēna personība, jo iespēju skolēnam nav mazāk. Mazajās skolās pieeja skolēnam ir individuāla, pielāgotāka, notiek diferencētāks mācību process. Skolotājam ir vieglāk "uzķert" to, kas ir vajadzīgs konkrētajam bērnam. Nereti ir arī tā, ka, redzot skolēnus no vienas valsts ģimnāzijas vairākām klasēm, domā – visi šie gāja vienā skolā?

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.
Pielikuma redaktors: Ints Grasis, t. 63422366, ints@kurzemes-vards.lv.

MAF
Mediju atbalsta fonds

Par pielikuma "NOVADI ROK DZĪĻĀK" saturu atbild SIA "Kurzemes Vārds" un projekta partneri: SIA "Jaunais kurzemnieks", SIA "Cēsu Druva", SIA "Imanta info", SIA "Izdevniecība Auseklis", SIA "Saldus Zeme II", SIA "Laikraksts Stars", SIA "Talsu Vēstis", SIA "Firma Zemgale", SIA "TV Kurzeme" un SIA "Novadu Ziņas".

Publikācijas sagatavojuši reģionālo izdevniecību žurnālisti un fotogrāfi.

Izplatīts kā laikraksta "Kurzemes Vārds" bezmaksas pielikums. Iespiests SIA "Hercoga druka" tipogrāfijā Ventspīlī, Saules ielā 10. Tirāža – 3370 eksemplāri.

„Tūristu skaits Eiropā katru gadu aug vismaz par 3,5%, bet Latvijā – vairāk, īpaši Rīgā un Kurzemē, piemēram, pērn dažviet pat līdz 11%,” stāsta Artis Gustovskis, Kuldīgas novada domes inovāciju, tūrisma un sabiedrības integrācijas projektu galvenais eksperts. Runājot ar ārzemju tūristiem Kuldīgā, var secināt, ka daudz to ir no Vācijas un viņi visbiežāk paliek vienu vai divas nakts, turpinot ceļu tālāk pa Baltijas valstīm. A.Gustovskis piebilst: „Kurzemē, arī Kuldīgā, Krievijas tūristu ir vismazāk. Mums secība šāda: Lietuva, Vācija, Igaunija, Krievija.”

Visi grib redzēt veco tiltu un rumbu

Vācu tūristi Almuta un Burhards Kuldīgu vēro mirdzošām acīm, bet apbēdinot tas, ka nekur nevar atrast vietu kemperim.

Kūka mazā konditorejā

„Esam šeit tikai piecas minūtes, un te līst lietus, ir liels vējš,” tā saka Liepājas ielā satiktie vācu tūristi Almuta un Burhards.

Viņi cītīgi skatās bukletīnā par Kuldīgu un mirdzošām acīm vēro apkārtni. Pāris stāsta, ka ceļojuma maršruts ir Baltijas valstis. Uz Latviju atbraukuši ar prāmi un tālāk ceļo ar savu kemperi. Kuldīgā ierašanās pavisam nesen, tādēļ neko daudz vēl nav apskatījuši, bet šeit vēlas pavadīt vienu nakti. Jautāti par pirmajiem iespaidiem, viņi stāsta: „Lai gan laiks ir slikts, jūtamies labi. Apēdām gardu kūku kādā ļoti mazā konditorejā, tikai nezinām, kā to sauc.” Pie mums tūristi gribot apskatīt veco tiltu un ūdenskritumu, viņus interesējot arī Riežupes smilšu alas.

Viesu mērķis esot arī nopirkt iešļūcenes, jo Burhards, staigājot basām kājām gar jūru Pāvilostā, tās apdedzinājis, uzkāpjot uz izskalota piķa gabaliņa.

Ar vilcienu, prāmi un divriteni

„Jums ir ļoti labi un jauni ceļi – viegli un patīkami braukt,” priecājas Šveices meitenes Irina un Noemi, Kuldīgā satiktas ar velosipēdiem, kas nokrauti lielām somām.

Viņu stāsts ir interesants maršruts – diezgan sarežģīts. Ceļu sākušas no Šveices ar vilcienu uz Vāciju, no turienes – uz Klaipēdu Lietuvā ar prāmi, tad uz Liepāju ar vilcienu, tālāk ar velosipēdiem. Pirmā vieta, kur pietājušas, bijusi Pāvilosta. Tālāk meitenes braukušas uz Kuldīgu un šeit plāno uzturēties divas dienas. Pēc tam tūristes ceļu turpināšot uz Tallinu. Kuldīgā gribējušas apskatīt gan veco tiltu, gan Ventas rumbu.

Par vienu gan meitenes apbēdinātas: „Mums patīk arī ūdens sports, tāpēc ļoti gri-

Šveicietes Irina un Noemi ir apņēmības pilnas ar velosipēdiem aizbraukt līdz Tallinai.

bējām te izmēģināt kanoe laivošanu, taču tādas iespējas šeit nav.”

Kur visi cilvēki?

„Apbrīnojam, cik labi saglabājušās mājas un cik greznas tās ir,” lietuvieši Vidmants un Raimonda ir pilni entuziasma apskatīt Kuldīgu.

Arī mūsu kaimiņiem no Viļņas Kuldīga iepatikusies. „Ļoti jauka pilsētiņa, tikai maza,” secina Raimonda un Vidmants.

Pirms tam iegriezušies Liepājā un vēl plāno apskatīt Pāvilostu un Jūrmalu. Viņiem patīk apbraukt mazas pilsētiņas, jo tajās ir skaistāk un tās parasti apbur ar savu šarmu. Šeit jau paguvuši apskatīt Alekšupīti un Ventas rumbu, taču laiks bija ļoti auksts, un viņi nevēlējās ilgi tur uzturēties. Cieņņus izbrīna tas, ka tādā mazā pilsētā ir tik daudz baznīcu: „Būtu interesanti par Kuldīgas vēsturi uzziņāt kaut ko vairāk.”

„Bet kur visi cilvēki?” Vidmants izbrīnīti jautā. „Braucot uz Latviju, redzējam ļoti maz mašīnu. Vai visi paslēpušies zem zemes?”

Izlasīja grāmatu un atbrauca

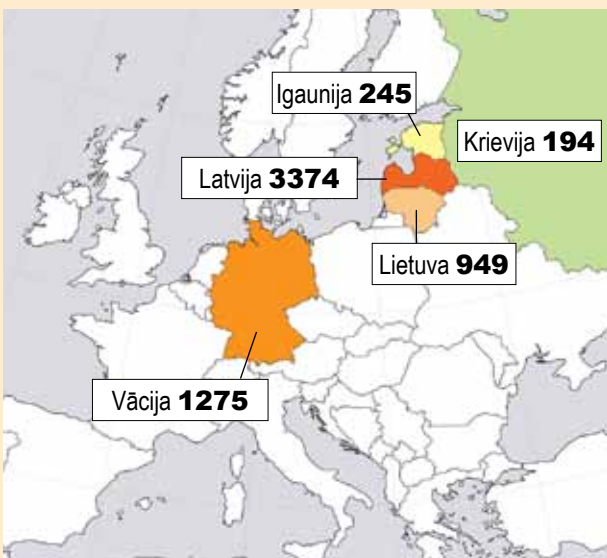
Pēc tam, kad izlasījuši grāmatu par ceļotāju Marko Polo, čehiem Hrusmatinam un Ādai radusies doma apciemot Kuldīgu.

Viņi Latvijā divreiz jau bijuši, taču Kuldīgu apmeklēja pirmo reizi. Čehiem ļoti patīkot tas, ka pilsētā ik uz stūra var just retro noskaņu. Arī viņiem iepatikusies Venta, Alekšupīte un vecais tilts. „Lietus gan mums ļoti nepatīk,” smeļ ceļotāji. Latvijā apskatījuši arī Rīgu, Jūrmalu, Rundāles pili. Mūsu valstī viņiem patīk, jo tā neesot pārpildīta ar tūristiem un šeit ir labi ceļi. „Ceļi jums patiešām labi. Vai nu jums maz tūristu, kas tos izbraukā, vai laba valdība,” spriež čehu cieņņus.

Čehi Āda un Hrusmatins priecājas par Kuldīgas retro gaisotni.

Tūristi Kuldīgā 2018. gadā

Reģistrēts visvairāk viesu no Eiropas valstīm

 Apmeklējumi –
693 914,
visvairāk jūlijā (117 507),
vismazāk janvārī (35 560).

Ventas rumba
visvairāk apskatīta **jūlijā**
(41 280),
vismazāk **decembrī**
(1244).

Reģistrēti viesi no eksotiskajām valstīm:

- Ķīnas (12),
- Indijas (9),
- Malaizijas (4),
- Taizemes (1).

/Pēc Kuldīgas aktīvās atpūtas centra ziņām/

Ceļo pa Austrumeiropu

Pāris no Vācijas Kristiāna un Kristiāns mūspusi apceļo kopā ar četrus mēnešus veco meitiņu Henrieti.

Kuldīgā plānojuši pavadīt vienu dienu, tad došoties apskatīt Rīgu. Ar to ceļš nebeigšoties – tālāk viņi ar kemperi vēloties apceļot visu Austrumeiropu. „Gribam vairāk laika pavadīt ar savu mazuli un arī izbaudīt Eiropas skaistumu,” smaida jaunā māmiņa. Kristiāna atzīst, ka ar meitiņu ceļot nav viegli, bet tas noteikti saliedē ģimeni.

Pirms satikšanās ar *Kurzemnieku* ģimene paguvusi uzkāpt Sv. Katrīnas baznīcas tornī. Skats no turienes ļoti patīcis, jo varēts redzēt vecās mājas un Kuldīgas skaisto dabu. Protams, arī šie viesi vēlējas redzēt veco tiltu un ūdenskritumu, bet tam traucēja lietus.

Tā, kas Kristiānai no Vācijas uz krūtīm, nav ceļojuma soma. Šajā sainīti slēpjas mazā Henrieta.

Norgita Līga Horste
Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

SARUNA AR JUBILĀRI

Viss vēl priekšā

„Kādreiz man šis skaitlis šķita ļoti liels un likās, ka tad jau dzīve būs beigusies,” savā 30. dzimšanas dienā saka 10. jūlija gaviļniece, V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas lietvede Līva Kleinberga.

ATGRIEZĀS SAVĀ SKOLĀ

Līva Kuldīgā beigusi ģimnāziju, pēc tam aizgājusi uz Rīgu studēt ekonomiku, ieguvusi maģistres grādu. „Rīgā palikt negribēju, tāpēc atgriezos un strādāju tūrismā. Pēc meitas Emīlijas piedzimšanas biju bērna kopšanas atvaļinājumā, un tad Viļa Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas direktore piezvanīja, vai es negribētu nākt par lietvedi. Piekritu – gribējās jaunus izaicinājumus.

Sākumā bija divaini strādāt savā skolā, visapkārt bērni un liels troksnis. Bet nu jau tur esmu trīs gadus. Apkārt ir dzīvība, un esmu apmierināta. Bet, ja domāju par nākotni, gribētu strādāt savā profesijā, kas saistīta ar

ekonomiku. Esmu apņēmusies atkal iestāties augstskolā un izmācīties par grāmatvedi.”

SVARĪGĀKĀ IR ĢIMENE

Līvai patīk aktīvs dzīvesveids: „Man jau no bērnības patīk sports. Mācījos, spēļu volejbolu un trenējos vieglatlētikā. Atceros, ka avīzē izlasīju – Kuldīgā ir iespēja iet uz skriešanas treniņiem. Ar draudzeni nolēmām pamēģināt, un tā kopš 2013. gada skrienu klubā *Katrīna*. Pašlaik netrenējos regulāri, bet noteikti atsāksu. Mans mērķis ir noskriet maratonu – vienreiz dzīvē to gribētu. Līdz šim esmu pieveikusi piecus pusmaratonus. Skriešana uzlabo pašsajūtu, garastāvokli,

Kuldīdzniece Līva Kleinberga priecājas par dzimšanas dienu vasarā.

liek aizmirst par ikdienas lietām, labs veids, kā atpūsties. Labprāt dodos arī pārgājienos.

Man galvenais, lai laiks ir aktīvi pavadīts. Protams, pati svarīgākā ir ģimene, īpaši tagad, kad man ir Emīlija – augustā viņai būs četri gadi.”

Līva Kuldīgā dzimusi un augusi: „Nekur citur pat negribētu dzīvot. Jā, daudzi draugi šeit neatrada darbu, ir iedzīvojušies

ārzemēs un atpakaļ negrib. Es prom negribētu – man Kuldīga ļoti mīļa. Mums ir tik skaista vecpilsēta! Arī tie, kuri atbrauc ciemos, ir patīkami pārsteigti, ka pie mums viss tik sakopts un skaists. Te ir arī ļoti labi restorāni, kuros var garšīgi paēst.”

VIENMĒR SVIN

„Parasti dzimšanas dienas esmu svinējusi laukā, bet pēdē-

jos gados tieši tad laiks ir lietains un vēss – tas šo dienu pabojā. Bet šogad esmu apņēmusies nosvinēt kārtīgi. Ciemos būs ap 30 viesu, spēlēsim erudīcijas spēli. Prieks, ka dzimšanas diena ir vasarā, jo tad var darboties arī laukā, bet ziemā iespējas ierobežotas.

Pēc horoskopa esmu Vēzis, un šķiet, ka raksturojumam atbilstu. Piedzimu agrāk, nekā bija paredzēts, – būtu bijusi Lauva. Tāpēc liekas, ka man ir kaut kas no abām horoskopa zīmēm: Vēzim vairāk patīk laiku pavadīt lauku mājās vai vientulībā, bet man tīri ļoti patīk piedalīties pasākumos.

Pašu mīļāko dāvanu esmu saņēmusi 25. dzimšanas dienā – to uzdāvināja vecāki. Tas ir zelta kuloņš, kuru ikdienā nēsāju.

Agrāk domāju: „Ak, Dievs, 30 gadus vecs cilvēks jau tāds padzīvojis!” Bet tagad šķiet, ka šis ir forss vecums – viss vēl priekšā. Varu pārdomāt to, kas jau izdarīts un kas vēl jāizdara. Manuprāt, tuvojoties dzimšanas dienai, mēs visi padomājam par to, kas bijis.”

Lāsmas Reimanes teksts un foto

STĀRKA VĒSTIS

Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā no 3. līdz 10. jūlijam piedzimušas sešas meitenītes un četri puikas.

Bērniem doti šādi vārdi: Kristena Anna, Adele Elīza, Elīza, Samanta, Eimija, Ronja, Rodrigo, Krišs, Rūdolfis, Kristeris.

Dviņu puikas

Rūta un Ints Lapiņi no Saldus novada Ezeres 9. jūlijā sagaidīja diviņus Rūdolfu un Kristeru. Mamma vēlējusies, lai dēliem vārdā būtu burts r. Vecāki stāsta, ka Rūdolfu bija izvēlējušies jau sen, bet otram puikam gan nācies meklēt kalendārā un skatīties, lai vārdadiena nav vienā mēnesī ar dzimšanas dienu. Lapiņiem šie ir pirmie bērni. Rūdolfis piedzimis 3100 g smags un 53 cm garš, Kristeris – 3100 g smags un 55 cm garš.

Piedzimst vārdadienā

Eva un Helmutis Freibergs no Talsiem 8. jūlijā sagaidīja meitiņu Adeli Elīzu. Mammai iepaticies vārds Adele, bet vārdadiena ir tieši tad, kad dzimšanas diena, tāpēc nolēmuši, ka jāliek arī otrs. Vecākiem šis ir pirmais bērniņš. Pagaidām mazulīte ir mierīga. Arī draugu lokā esot mazi bērni, tāpēc vēlāk meitiņai būšot, ar ko spēlēties. Eva un Helmutis ar visu tikšot galā paši, tomēr vecāki un vecvecāki noteikti gribēšot palīdzēt. Adele Elīza piedzimusī 4120 g smaga un 55 cm gara.

Lāsmas Reimanes teksts un foto

LASĪTĀJA ROSINĀTS TEMATS

Darbā teju 50 gadu

„Ja jāiet uz fizikālās terapijas kabinetu Kuldīgā, Liepājas ielā, lielākā problēma ir, piemēram, ar lauztu kāju pievarēt divus pakāpienus pie ieejas. Toties māsiņa, kas tur sagaida, ir tik jauka!” tā kāda Kurzemnieka lasītāja mudina aprunāties ar Latvijas Sarkanā Krusta fizikālās terapijas kabineta māsiņu Rudīti Pranču.

CENTĀS SAGLABĀT

Kabinets gadiem atrodas tajā pašā ēkā, kur maizes veikals *Kukulītis*. Uz to patiesi ved divi pakāpieni. Lai gan pielikta marga, kur pieturēties, slimiem un veciem cilvēkiem iekļūšana var radīt problēmas. Iekārtas tur ir vēl no padomju laikiem, un, lai arī tās vairs neņem labot neviens tehniķis, pagaidām viss strādā un ikgadējās pārbaudēs tiek atzīts par labu. Daudz iznākot braukāt uz kursiem, jo sertifikāts jāatjauno ik pēc pieciem gadiem. Tiekoties ar kolēģiem, Rudīte bieži dzirdējusi sakām, ka labprātāk tiek izmantota vecā aparatūra. Tā ir izturīga, vieglāk saslēdzama.

R.Pranča cer, ka darbs turpināsies vismaz līdz nākamā gada augustam, kad viņa svinēs 50 darba gadus: „Tad arī ar godu varēšu aiziet pensijā un darboties savā dārzā.” Par fizikālās terapijas māsu Rudītes kundze strādā kopš 1972. gada. „Tad kabinets skaitījās slimnīcai. 90. gados valstī modē nāca atziņa, ka fizikālā terapija nav vajadzīga. Lai neslēgtu vispār, mūs pārņēma uzņēmums *Alter*. Kad šis bizness pajuka, pieņēma Sarkanais Krusts,” viņa atceras.

PATI SEV SAIMNIECE

„Diendienā esmu te viena pati. Slimot nedrīkstu. No otras puses, labi – pati sev saimniece. Nosaku, kad tīrīšu kabinetu: pirms vai pēc darba. Tagad no 15. jūlija iešu atvaļinājumā. Kad atnāksu, pati uztaisīšu ģenerālo tīrīšanu un atkal vērsu vaļā,” stāsta Rudīte. Fizikālās terapijas kabinets atrodas arī slimnīcas rehabilitācijas nodaļā, bet tas pacientu plūsmu daudz neietekmē. „Pirmkārt, mēs esam centrā, otrkārt, pie mums ir lētāk – kā jau Sarkanā Krusta iestādē. Parasti mēnesī ir kādi 23 apmeklētāji, katrs nāk uz vairākām procedūrām, bet jūnijā, kad otrs kabinets bija slēgts, atnāca 42.”

Ar kādām sūdzībām cilvēki ierodas? Aizvien vairāk esot

Fizikālās terapijas māsa Rudīte Pranča cer, ka darbs Latvijas Sarkanā Krusta kabinetā Liepājas ielā turpināsies vismaz līdz nākamā gada augustam, kad viņa svinēs 50 darba gadus: „Tad arī ar godu varēšu aiziet pensijā un darboties dārzā.”

jaunu pacientu: „Muguras un plecu sāpes, tirpstošas rokas. Sūdzības ir gan tiem, kuri strādā pie rakstāmgalda, gan tiem, kuri gaterī un mežā. Uz savu galvu neko nedaru – norīkojumu raksta ģimenes ārsti, traumatologi, rehabilitologi.”

KATRS JĀBUŽINA

„Darbs ar cilvēkiem man patīk. Katram pacientam jāvelta laiks, procedūras laikā jābūt tuvumā. Cenšos pieņemt viņiem vēlamajā laikā: pusdienlaikā; kad autobuss iebrauc; ja vajag, stundiņu pirms darba. Ar cilvēku jāsastrādājas. Katru vajag uzbužināt,” smejas Rudītes kundze. Viņu neskarot ne rutīna, ne izdegšana – neesot laika par to domāt: „Darbs, mājas, ģimene, dārzs. Bērni izauguši, arī mazbērni. Nu jau aug mazmazbērns. Mūsu paaudze ir tā, kas vienmēr visu var.”

**Inguna Spuleniece
Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto**

PĀRDOD

SEAT CORDOBA. Tālr. 29711965.

NISSAN X-TRAIL. Tālr. 26261234.

LED, LCD TELEVIZORUS Philips, ledusskapjus, veļas mašīnas, elektriskās plīts virsmas, dažādus radio. Veikals *Retro.* Tālr. 63322200.

RUUKKI tērauda **JUMTA** segumi, sākot no 6,99 EUR/m². Tālr. 29199551, e-pasts: mjalians@gmail.com.

Lēti – 80. gados ražotus pārseguma **PANEĻUS** (6 gab., 6,3 m x 1,2 m) Aizputē. Tālr. 29199065.

Pārdod **PVC LOGUS** un **DURVIS**, iebūvējamus skapjus, bīdāmās durvis, moduļu virtuves. Plašs žalūziju piedāvājums. Mucenieku iela 25, tālr. 28448638, Gravas iela 1 (*Elvi*), tālr. 28378818.

AVENES Padures pagastā. Tālr. 26760372.

Otrdien, 16. jūlijā, z/s *Mazputnēni* pārdos dažādu krāsu un šķirņu **JAUNPUTNUS**. Vārmē 8.40, Kuldīgā 9.10, Īvandē 9.40, Ēdolē 10.00, Alsungā 10.30, Vilgālē 11.05, Snēpelē 11.25, Laidos 11.55, Skrundā 12.20. Tālr. 25463353.

SIA *Vēvers* pārdod kurināmās priedes skaidu **BRIKETES** ar piegādi. Cena 125 eiro. Tālr. 26651831.

Skaldītu meža **MALKU**. Tālr. 27885688.

MALKU maisos, kravās. Tālr. 26544462.

Skaldītu **MALKU**, rakstām kvītis. Tālr. 29428876.

Ar piegādi pārdod visu veidu **MALKU**. Tālr. 29249578.

Skaldītu lapkoku **MALKU**: 6 berkubi – 180 EUR, 10 berkubi – 250 EUR. Tālr. 29562735.

Skaldītu lapkoku **MALKU** ar piegādi. Tālr. 26539164.

Skaldītu **MALKU** ar piegādi jums ērtā laikā. Cena 25,00 EUR/berkubā. Tālr. 20334850.

Skaldītu **MALKU**. Piegāde. Tālr. 29974786.

Aku, kanalizācijas **GRODUS**. Tālr. 29142702.

PĒRK

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 29165063.

TRAKTORUS, PIEKABES, inventāru, vieglās **AUTOMAŠĪNAS**. Tālr. 26104984.

AUTO SVARUS. Tālr. 26284210.

SIA *Lateira* pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** (arī apgrūtinātus un nenokārtotus), birzis un cirsma visā Kurzemē. Kārtojamos dokumentus. Tālr. 27030802, mezi@lateira.lv.

MEŽUS, cirsma, malku. Tālr. 26544462.

Craftwood **PĒRK MEŽA ĪPAŠUMUS** visā Latvijā, cena 1000–10 000 EUR/ha. Samaksa darījuma dienā. Tālr. 26360308.

PĒRK ZARUS šķeldošanai pie ceļa un cirsma; kā arī veicam apauguma tīrīšanas darbus. Strādājam Tukuma, Talsu, Kuldīgas, Saldus, Dobeles un Jelgavas novadā. Tālr. 26372598.

Kautuve SIA *Lāses AM* Kurzemē, Vidzemē un Zemgalē pērk kautsvārā piena un gaļas šķirnes **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** un **TEĻUS** par tirgus cenām. Ir piemaksas gaļas liellopiem. Labas cenas jaunoļpiem. Visiem piemaksas par daudzumu, sākot no 5 gab. Samaksa 7 dienu laikā. Transports bez maksas. Tālr. 29353243.

Z/s *SMAIDAS* pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA *Kurzemes Gaļsaime* – **BUĻĻUS, GOVIS, TELES.** Tālr. 63454845, 29427543, 26569362.

Kuldīgā, Mederu ielā 8, pērk **GAILENES,** netīrītās **MELLENES.** Tālr. 20232773.

GAILENES, MELLENES – Kuldīgā, Planīcas ielā 7a, tālr. 24949355; Skrundā, Liepājas ielā 4, tālr. 24845242; transports pie klienta. Tālr. 26284210.

Pērk visu veidu **OGAS** un **SĒNES.** Labākās cenas! Tālr. 29817314.

Briežu **RAGUS.** Brauc pakāj. Tālr. 29886349.

Pērku **RAGUS.** Tālr. 22728888.

Pērk Ulmaņlaiku vai senākus **DARBA** un **SADZĪVES** priekšmetus. Brauc uz mājām. Tālr. 29247670.

DAŽĀDI

MODRA AUTOSKOLA rīko A, B, BE, C, CE autovadītāju kursus. Tālr. 26120089, 23071223.

AUTOSKOLA Universāls 18. jūlijā 18.00 Skrundas kultūras namā rīko autovadītāju kursus. Tālr. 26446270.

Trešdien, 17. jūlijā, 10.00–12.00 Kuldīgā, PVA centrā (pasta 2. stāvā), pārdos un labos **DZIRDĒS APARĀTUS.**

Sertificēta būvfirma ar pieredzi veic dažādus **BŪVDARBUS,** dokumentācijas noformēšanu. Tālr. 29705025.

Siltinām mājas ar **EKOVAŅI,** granulām un termoputām. Tālr. 26748235.

ELEKTROINSTALĀCIJAS montāža, maiņa. Tālr. 26279280 (vakaros).

Sertificēts **MEŽA TAKSATORS, STIGOŠANA, DASTOŠANA.** Tālr. 28358514.

SIA *Energoparks* veic **APAUGUMU** tīrīšanu, pērk **ZARUS** šķeldošanai un koksnes skaidas. Tālr. 28813110.

SIA *Bērzi plus* notīra krūmu **APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Pērk zarus šķeldošanai un cirsma izstrādei. Tālr. 29150380, 26458900.

Ātri saskaldū **MALKU.** Tālr. 26449395.

Tīra **DZIĻURBUMUS.** Tālr. 29296723.

IZIRĒ

Divistabu **DZĪVOKLI** Raņķos, uz ilgu laiku. Tālr. 29276046.

VAJADŽĪGI

SIA *Zelta zieds* (43603052029) – **FLO-RISTE-PĀRDEVĒJA** ar pieredzi ziedu veikalā. Alga 3,20 EUR/h. Tālr. 27499114.

SIA *BB Flame* (40103520993) meklē atbildīgu kokskaudu preses **OPERATORU.** Alga: 650–800 eiro. Tālr. 20331463.

ZOOBIRŽA

Pelēki strīpains **RUNČUKS** meklē gādīgus saimniekus. Tālr. 29775397.

Sestdien, 13. jūlijā, 22.00 Vārmē, brīvdabas estrādē *Liepu birzs,*
ZAĻUMBALLE.
Spēlē grupa *VIA Sienāži.*
Ieeja 5 eiro.
Darbosies bufete.

PĀRDODAM:

- Skaldītu lapu koku **MALKU** ar piegādi;
- Dažādu izmēru **ZĀGMATERIĀLUS** būvniecībai.

Tālrūnis 26149137.

LĪDZJŪTĪBAS

*Noriet saule vakarā,
Sidrabiņu sijādama;
Aiziet dusēt māmuliņa
Baltā smilšu kalniņā.*

/T.dz./

Izsakām līdzjūtību dr. Intai un pārējiem piederīgajiem, māmiņu mūžībā pavadot.

Bērnu nodaļas kolektīvs

*Ai, cik grūti, māmuliņ,
Tevi ceļā pavadīt.
Vai trīs baltas smilšu saujas
Varēs tevi sasildīt?*

/T.dz./

Kuldīgas slimnīca izsaka dziļu līdzjūtību Ainaram Barkānam, mammu mūžībā pavadot.

*Tuvs cilvēks neaiziet,
Viņš tikai pārstāj līdzās būt...*

/S.Kaldupe./

Izsakām līdzjūtību Ainaram, Andrim un piederīgajiem, no BIRUTAS atvadoties. Ēdoles ielas 3. nama kaimiņi

*Pierimst soļi, klusē doma,
Neskan mīļās mātes balss.
Tikai klusa sāpe sirdī
Ilgi vēl pēc viņas sauks.*

/E.Zālīte./

Izsakām līdzjūtību Ainaram, mammu pavadot.

Kolēģi NMPD

Izsakām līdzjūtību un domās esam blakus Kasparam Jackevičam, māti mūžībā pavadot.

Medību klubs *Abava*

*Aizbridās saulīte – noslīdēja
Debess malā;
Izira cerība sārti zaļā.*

/J.Poruks./

Izsakām līdzjūtību Mudītei Balodei un tuviniekiem, mazdēliņu mūžībā pavadot.

Latviskā kopa *Nārbuji*

SIA **KULDĪGAS ŪDENS**
Ventpils iela 15, Kuldīgā,
biroja tālr. 63320850,
avārijas dienesta tālr. 29499626.

PAZIŅOJUMS.

Iespējami īslaicīgi **aukstā ūdens piegādes traucējumi** 2019. gada 16. jūlijā no 9.00 līdz 16.00 Kuldīgā un Kurmāles pagasta Priedaines ciemā.

SIA **KULDĪGAS ŪDENS** atvainojas par neērtībām.

Latvijas Nacionālā teātra aktieru VASARAS KONCERTS

Liepājā!
24. jūlijā 19.00 koncertestrādē *Pūt, vējiņi!* skaistākās mūziklu un rokoperu dziesmas programmā *Mīlestība*

(Marija Bērziņa, Zane Dombrovska, Madara Botmane, Egīls Melbārdis, Mārcis Manjakovs, Raimonds Celms, Ainārs Ančevskis, Raimonda Macata instrumentālā grupa). Biļetes *Biļešu paradīzes* kasēs un www.bilesuparadize.lv.

15. jūlijā 10.00–13.00
Kuldīgā, Mārtiņzālē,
**DONORU
DIENA.**

Līdzī jāņem pase, donora apliecība, bankas konta nr. Visi laipni aicināti!

Par sporta pasākumiem, rezultātiem informējiet e-pastā: intajansone@kurzemnieks.lv

JŪLIJA ERUDĪTS

Ko futbola tiesnesis Andris Treimanis sauc par futbola dievu?
Atbildi meklējiet *Kurzemnieka* iepriekšējos numuros!

Atbildes līdz 15. jūlijā 12.00 sūtīt e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv.

Atbilde: starp Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma beidzējiem šogad ir 64 Kuldīgas novada iedzīvotāji.
Pareizi atbildējuši: Agita Luka, Ausma Kreidere, Daina Gerente, Anita Eglīte, Vīta Jurenovska, Velta Višņevska, Indra Ābelīte, Ingars Neimanis, Mārcis Kalējs.

Šarlote
PA ĪSTAM GARŠĪGI
Konkursu atbalsta
gardumnica *Šarlote*.

SEN

Jāņu atskaņas

Mūsu svinamo dienu sarakstā 22. jūnijs ir noteikts par varoņu piemiņas dienu sakarā ar vēsturiskām Cēsu kaujām. Šogad pagāja 10 gadi no šīm cīņām, tamdēļ Cēsīs, Rīgā un daudzās citās vietās notika plašas svinības. Arī citas tautas ar lielu sajūsmu svin savu varoņu piemiņas dienu. Tikai mūsu apkārtnē 22. jūnijā neko nemanījām, lai gan arī Ventas krastos vēl nav izgaususi varoņu elpa. Jāņus var uzskatīt par seniem latviešu jautrības un mīlas svētkiem. Bet ar līgošanu tikai nedaudzās vietās kaut cik veicas. Jauniem pušiem ar līgošanu vairs pavisam negrib veikties, un tie drīkst dūkt jaunākos *šļāgerus* vaj kādu ziņģi no agrākiem laikiem. Pūdeles vairs neceļ darvas mucās, bet dzelzs spaiņos.

Kuldīgas Vēstnesis pirms 90 gadiem

JOKI

Stopētājs iekāpj mašīnā un pēc kāda laika, lai uzturētu sarunu, pajoko:

- Un kā gan jūs zināt, ka es neesmu sērijveida slepkava?
- Pavisam pārliecināts par to neesmu, tomēr iespēja, ka divi sērijveida slepkavas sastapsies vienā mašīnā, ir gaužām niecīga...

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 12. JŪLIJĀ

Dienas garums – 17 st. 24 min.
Saulē lec 4.47, riet 22.11.

Naktī +11°...+12°

R Z A D
2-3 m/s

Dienā +15°...+17°

R Z A D
2-4 m/s

RĪT, 13. JŪLIJĀ

Dienas garums – 17 st. 21 min.
Saulē lec 4.48, riet 22.09.

Naktī +9°...+10°

R Z A D
1-2 m/s

Dienā +15°...+18°

R Z A D
1-3 m/s

PARĪT, 14. JŪLIJĀ

Dienas garums – 17 st. 18 min.
Saulē lec 4.50, riet 22.08.

Naktī +9°...+10°

R Z A D
2-3 m/s

Dienā +16°...+19°

R Z A D
2-4 m/s

LOGUPIEGĀDE.LV

PALIELINI MĀJAS VĒRTĪBU AR VĀCU KVALITĀTES PVC LOGIEM!

PASŪTĪJUMIEM VIRS 1500 EUR BEZMAKSAS PIEGĀDE

Lai uzzinātu cenu, ienāc www.logupiegade.lv vai zvani t. 29142957

*Piedāvājam montāžu no 10 vienībām

LOGU E-VEIKALS

LOGI UN DURVIS *Vasaras atlaides logiem**

Akcija līdz 31.07.2019. **līdz 38%**

- ŽALŪZIJAS
- GARĀŽU VĀRTI
- METĀLA DURVIS
- PRETINSEKTU SIETI
- PVC LOGU UN DURVJU REMONTS

*Atsevišķiem logu modeļiem

Kuldīga, Vakara iela 15. www.montaznieksde.lv

Tel. / fax 63323281, mob. 26179829 **MONTĀŽNIEKS DE**

Viss par reklāmu *Kurzemniekā!*
Tālrunis 63324881.

GRIBU ZINĀT

Par tvaika nosūcēju

Mums Skrundā ir malkas plīts ar mūrīti. Kādu tvaika nosūcēju izmantot? Veikalā nopērkamie neatbilst plīts izmēram. Paziņas tādu bija uzlikuši, bet nosūcējs drīz sakusa. Vai jāpieslēdz elektrībai vai pietiek, ja ievada ventilācijas šah-tā? Cik izmaksātu pēc pasūtījuma taisīts? Kas to dara?

Skursteņslauķis Elijs Bite nekādā gadījumā neiesaka virs malkas plīts likt veikalos nopērkamos lētos tvaika nosūcējus. Viņš bilst: ja tam ir ventilators, tad noteikti jābūt pieslēgtam elektrībai, jo stāvošs ventilators gaisa vilkmi aizsedz. Ja tāda nav, nosūcēju var pieslēgt ventilācijas šah-tai. No ugunsdrošības viedokļa tas nav bīstami. „Ja kādam nosūcējs virs malkas plīts sakusis, tas noteikti bijis pārāk tuvu plīts virsmai. Iespējams, nav bijis arī pietiekami labs,” domā E.Bite.

Aptaujātajiem skārdniekiem darba daudz, īpaši vasarā, bet katrs tvaika nosūcējs tiek darināts pēc pasūtītāja vēlmēm un iespējām. Interesenti varētu meklēt skārdnieku Jāni Būdenieku uzņēmumā *Kurzemes jumti* (tāl. 29221390). Ierīce varētu izmaksāt ap 100 eiro. Arī SIA *Skārdmeistars* Saldū sola 75x125 cm plītī to uztaisīt aptuveni par 90 eiro. Meistars atzina, ka, liekot klāt ventilatora motoru un pierēķinot montāžu, viss varētu maksāt līdz 200 eiro.

Kad var no sirds spļaut ķiršu kauliņus

Ūdensbumbu tālmešanā sacenšas komanda Centīgās.

Neparastajās Pelču ģimeņu sporta spēlēs izlīst cauri nostieptām saitēm, tās neaizskarot – tur vajadzīga lokanība un veiklība.

Neparastajās Pelču pagasta ģimeņu sporta spēlēs uzvarējusi komanda *Savējie*: Zane Pelčere, Eduards Skujiņš, Aivita Arta Papava un Nikola Nagle. Bet ieguvēji bijuši visi 43 dalībnieki no 14 komandām.

Vienā saulainā dienā starp daudzām lietainajām saimniecības *Damba dīķi* plašajā teritorijā rīkotas spēles ar neparastiem uzdevumiem. Daudziem ļoti patikusi ķiršu kauliņu spļaušana tālumā. Komandas *Centīgās* dalībniece Zanda Zvirbule sacīja, ka iespēja tā paspļaudīties uzjundījusi bērnības atmiņas. Vēl kādam vislabāk patikusi Uzpuītīgā stafete, kurā liela, piepūsta bumba jāuzvelk mugurā tā, lai brīvas tikai kājas, un tad jāskrien. Savukārt arbūza ēšana bez rokām prasīja virtuozitāti. Pat augstlēcšana bija īpaša – palecoties pēc iespējas augstāk jāatstāj zīme ar flomāsteru, kas iespiests starp kājām. Ūdensbumbu tālmešana tik siltā dienā nesagādāja nepatīkamus mirkļus arī tad, ja ar ūdeni piepildītais balons pārplīsa. Zivtiņu maksšķerēšanā vajadzēja veiklību, bet *Zirnekļu tīkls* bija spiegu filmu cienīga atrakcija: jāizlīst cauri nostieptām saitēm, tās neaizskarot, bet, ja pieskaras, atskan zvārgulītis. *Svaru zālē* jāpaceļ priekšmets un jānosaka, cik tas sver. To nu retajam izdevās uzminēt. Bet kopā visiem bija jautri, un neizpalika arī sportiskais azarts. Šīs spēles notika ar atbalstu no Eiropas Sociālā fonda projekta *Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei*.

Nākamais sporta pasākums Pelčos būs 10. augustā, kad orientēšanās sacensības rīkos pagasta jaunieši.

Ja bez roku palīdzības ātri jāapēd arbūza šķēle, ir risks nosmērēt ausis.

Tie, kuri sacensības jau beiguši, varēja izklaidēties lielās ūdensbumbās un piepūšamajās atrakcijās.

Iveta Grīniņa, Lailas Liepiņas foto